

TÜRK

SOLU

Yıl : 1
Sayı : 33
2 Temmuz 1968
100 Kuruş

GENÇLİĞİN DİRENİŞİ

nerde hareket
orada bereket

ÜNİVERSİTE'deki işgal ve boykot olaylarını iktidar sözcüleri Meclis kürsüsünden yorumladılar. Dediklerini yu muşatmak için arada bir «Gençliği anlamak gerek, itidalden ayrılmıyacağız» anlamına gelen sözler, bir Demirel'in, ya da bir Aydın Yalçın'ın bu en önemli konumuz karşısında olumsuz tutumlarını ve şiddete başvurma özlüklerini gizleyememektedir. Demirel'in daha önceki beyanlarıyla çelişkiye düşerek, üniversite özerkliğinin genç üniversitelilere karşı da korunacağını söylemesi ve «Biz çocuklarımızı boyun mu eğeceğiz?» tehdidini savurması başka biçimde yorumlanamaz. İktidarın daha kültürlü (!) geçinen sözcülerinden Aydın Yalçın bu tehdidi ve ardından geleceğini umdukları gençlik hareketini polis kuvvetiyle bastırma özlüğünü haklı gösterecek gerekçeyi Başbakan'dan daha açık bir dille ifade etti. Her millî her devrimci davranışı «Komünist komplosu» olarak göstermede pek gayretli olan bu eski profesör, öğrenci hareketini destekleyen «aşırı sol» kuruluşlara çatı ve TÜRK SOLU'nun da sözünü ederek Devrimciler Güçbirliği üzerinde özellikle durdu. Yalçın'a göre: «Devrimciler Güçbirliği teşkilatı dikkate sayan bir teşekküldür. İçerisinde profesyonel ihtilâlcilerle, TIP tarafından bile çok mürit bulunan birtakım eski komünistlerin katıldığı bu hareket... Üniversite bağımsızlığından faydalanarak Türk üniversitelerini, Güney Amerika'daki bazı üniversiteler gibi çete harplerinin, gerilla savaşlarının karargâhları haline getirmek hayali içindedir...»

* GÜDÜLEN amaç bellidir: AP iktidarı gençliğe karşı değil de, «Türk gençliğini, memlekette anarşi yaratarak kendi çıkarları için paravana yapmak isteyen cuntacılar, demokrasi düşmanlarına, ihtilâli Marksistlere» karşı hareket ettiği bahanesiyle Üniversite gençliğinin haklı çıkışını bastırmayı tasarlamaktadır. GÜDÜLEN bir ikinci amaç da yıldırımları Dev-Güç üzerine çekmek ve Türk halkının tam bağımsızlık özlüğünü, gerçek demokrasi özlüğünü yanından bu millî kuruluşun saflarına, eski anti-komünizm silâhından yararlanılarak nifak sokmaktır. Ayrıca AP iktidarı sözcüsünün söylediklerinde, sosyalist makbulü, iyisi ile, sosyalistin kötüsü makbul olmayana arasında yapılan ayırım da; gözden kaçmamaktadır.

AP iktidarı sözcülerinin polis terörüne başvurma anlamını taşıyan tehditleri ile İstanbul Üniversitesi Rektörü Egeli'nin üniversitenin kapatıldığını ilân eden beyanı aynı zamana rastlamıştır. Egeli'nin «kapatılan üniversitenin malı mülkü devletindir. Devlet malını ise hükümet kuvvetleri korur» yolundaki sözleri kapatma kararının Üniversiteye polis çağırma anlamını taşıdığı konusunda en ufak bir şüphe yer bırakmamaktadır.

BÖYLECE emperyalizm - işbirlikçi sermaye - feodal ağa üçlü ittifakının siyaset alanında başlıca temsilcisi olan AP. İktidarı ile bu üçlü ittifakla şu ya da bu biçimde yakınlığı olan bazı akademik meslek mensupları arasında, kitap karaborsacıları, klinik ticareti uzmanları, kitap hırsızları, ya da hepten kitapsızlar arasında Üniversite gençliğine karşı doğal bir ortaklık meydana gelmiş bulunmaktadır.

Ama bu bilim simsarları ile politika simsarlarının gençliğin haklı direnişini, zora başvurarak bastırma planları gerçekleştiremeyecektir. Cuntacıların, ihtilâli marksistlerin harekete sızma hikâyeleri kimseyi kandırmayacak ve Türk kamuoyu, şu anda yaptığı gibi, Üniversite gençliğine haklı davasında desteklemeye devam edecektir.

İŞTE bu kamuoyundan, Türkiye'deki tüm millî güçlerden destek alan Üniversiteli, karşısına dikilenlerin hangi sınıfların çıkarlarını temsil ettiklerini bilmek zorundadır. Ancak namuslu öğretiler kadar bilinçli öğrencilerin de katıldığı bir Üniversite yönetimi bu çıkmazdan kurtuluşu yolu bulabilir ve o yolu izleyebilir. Henüz mücadelenin başında olduğumuzu ve Üniversiteliyi çetin deneylerin beklediğini iyice bilmemiz gerekir. Kısa vadedeli istekleri, derlerin kökenine giderek bütününe içine yerleştirmeyi bilmemiz gerekir.

ÜNİVERSİTEDEKİ boykot ve işgal hareketi, iktidarın iddia ettiği gibi hiç de distant kısırtılmalarla başlamamıştır. Batı taklitçiliği de söz konusu değildir. Bir sömürü düzeni içine yerleşmiş herbat bir eğitim sistemi şartlarında, türlü maddî, mânevî mahrumiyetler içinde yüksek öğrenimini yapmaya çalışan Türk gencinin bunalmış, dış vurmasında son olaylar. Gençliğin bütün çevreleri, sağcısı da, solcusu da, ortamın solcusu da bu bunalmış içindedir. Onun için daha ilk günden işgal ve boykot hareketi belirli bir siyasi eğilimi yansıtmamıştır. AP. İktidarının anlaşılması kolay düşmanca tutumuna rağmen, ve oy hesaplarından başka bir şey düşünmeyen TIP yöneticilerinin acele ilgisizliğine rağmen, tabandaki sağcı genç de, solu genç de çürümüş bir eğitim düzenine karşı durmuşlardır. Ama herşeye rağmen, gençliğin bu hareketi özünde ilerici, devrimci ve bu yüzden de solu bir nitelik taşımaktadır. Bu nitelik her geçen gün biraz daha belirli bir hal alacaktır. Tabanın baskısıyla harekete yana gözükmek zorunluluğunu duyan sağcı kuruluşlar, hareketi, mümkün olduğu kadar, kısır yollara yöneltmek çabasında. Devrimcilerin çabası, harekete gerçek niteliğini, sömürü düzeninin bir parçası olan halktan kopmuş, halka karşı çürümüş bir eğitim sistemine karşı hareket niteliğini kazandırmaya yolunda olmalıdır.

İLK adım atılmıştır. Üniversiteli hak kın verilmediğini, alındığını gözleriyle

Çok iyi bilinmektedir ki, Devrimciler güç birliği

hareketinde burcu burcu

kokan bir MİLLİLİK, toplum yararına ve halkın çıkarına dönük bir DEVRİMCİLİK inancı vardır.

dev güç hareketinin karakteri

Kadri KAPLAN

Devrimciler Güçbirliği İcra Kurulu Başkanı

Boykot ve işgal olaylarının mecliste görüşülmesi sırasında AP gurup sözcüsü, Devrimciler Güçbirliği'nin Türk Solu dergisiyle olan ilişkisini kasıtlı bir şekilde yorumlayarak, bu dergiyi ve aralarında işbirliğine karar vermiş olan bütün güçleri, Mao ve Kastro modeli sosyalist bir ihtilâl izleyicileri olarak nitelmiştir. Sözcü bununla da yetinmemiş, bu teşekkülleri, boykot ve işgallerin tahrikçisi, teşvikçisi olarak göstermiştir. Sözcünün bu davranışının özünde, demokratik düzenin pek doğal bir gereği ve etkin bir gücü olarak ortaya çıkıp, hak arama bilincinin parlak bir örneğini vermiş olan öğrenci hareketini bir türlü hazmedemeyen ruh hali açıkça görülmektedir. Sözcünün zihniyetinin hazmedemediği bir yön de, yüksek öğrenim gençliği gibi yarın yaratıcısı genç, dinamik unsurların, köklü reform, devrim, düzen bozukluğu v.b. gibi bilinçlenme göstergeleri niteliğinde bulunan ve aynı zamanda sürdürülmesi istenen çıkarıcı - sömürücü düzenin panzehiri olan kavramları kullanıp hareketi yürütmüş olmalarıdır. Zannederim ki, esas ırkilen nokta, bu anlamlı ve etkin kavramların, gençlik dilinde bir haklı davranışın ifadesi olarak bayraklaşmaması, kitlelere, özellikle örgütlü dinamik çekirdek güçlere bir örnek olma niteliğini taşınmasıdır. Bu hazımsızlığı ve ırkıntısını, öğrencileri ihtilâli bir davranış içinde ya da böyle bir takım kuruluşların âleti olarak göstermek suretiyle gidermeye çalışan sözcü, aynı zaman da devrimci güçleri bilmek ve birbirine düşürmek ümidine de kapılmıştır. Devrimci güçlerin bu kaba taktik ve ithamlara karşı çok güçlü olduklarını bildiğim için bu yolda bir savunmaya gerek duymuyorum. Anayasa nizamı içinde meşru olan her fikir ve davranışın yaşama hakkını kabullenmek, en azından akıl lık olur. Her türlü gayrete rağmen, hâkim kararıyla kendilerine suçluluk yükletilmeyen kişi ve kuruluşları, suçlu olarak ilân etmek, düpedüz nizam fikrine saygısızlıktır. Sadece, düşüncesinden ve bunun açığa vurulmasından ötürü yasalara göre suçlu bulunarak hüküm giymiş olan kişileri, hayatı boyunca mahkûmiyet altında tutmak insafsızlıktır, hukuka aykırıdır. Bu gibi hallerde yasaların gerekli olan kısıtlayıcı hükümlerinden başka hiçbir sınır, hiçbir müeyyide olamaz. Hele fikir hürriyetiyle bağdaşmadığından ötürü, uygulanmalarında, yeni değer yargılarının ve hukuk vicdanının zoruyla Anayasaya yaklaşılan birtakım anti-demokratik hükümlerin bulunmuşu bugünkü durumu dikkate alırsak, bu durumda dahi kanunen suçlandırılmayan bir fikir ve davranış (kafadan ahkâm keserek) suçlu göstermeye çalışmak altından kolay kalkılmayacak bir durum yaratır. Böyle bir zihniyet iflâsa mahkûmdur.

Çok iyi bilinmektedir ki, Devrimciler Güçbirliği hareketinde, burcu burcu kokan bir millîlik, toplum yararına ve halkın çıkarına dönük bir DEVRİMCİLİK inancı vardır. Bu inans, TAM BAĞIMSIZLIK ve GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE sloganı ile ülküleştirilmiştir. Demokratik lâik, sosyal hukuk devletinin bütün yönleriyle gerçekleştirilmesi de hedef olarak alınmıştır.

görmüştür. Ve hakkın ancak kolektif mücadeleyle alınabileceğini de görmüştür. Gençlik devrimci sezgisine eylem içinde sekte çıkışların, ilk bakışta devrimci gibi görünen, ama mücadeleye katılmış olan güçlerin bölünmesine sebep olacağı için, özünde gerici nitelik taşıyan aşırı isteklerin gereksizliğini deneyleriyle anlamıştır. Gençliğin hareketini «Ortanın solunun bir manevrası», ya da AP iktidarının bir oyunu, yahut da herhangi bir sağcı

cuntanın maceracı çıkışı gibi görmek ve bu bahaneyle eylemden kaçmak sol gevezelikten başka birşey değildir.

SON olaylar bunu açıkça göstermiştir. İçininde daha yüksek ücret uğruna grevine karşı çıkmak ne ise, Üniversitelerinin, yönetmelikle ilgili sınırlı isteklerle giriştiği mücadeleye, «Sosyalizmin sözü edilmiyor» diye, katılmamak da aynı şeydir.

İLERİCİ odur ki, devrimci odur ki, sosyalist odur ki, kafasında küçük he-

Bu pariak ülkü ve inancın ve varılmak istenen hedefin halka karşı olan çıkarıcı çevreleri, bu derece telâşlandırıp ırkıntısına şaşmamak gerekir. Çünkü bu ülkü, emperyalizmin karşısına çıkan dupduru gerçekçi bir milliyetçilik hareketidir. Elbette ki bu hareket emperyalizmi ve onun içimizdeki temsilci ve işbirlikçilerini (bir adıyla komprador burjuvazi) silecek, millî istidatın, millî kuvvetlerin, millî kaynakların, kısaca millî gücün şahlanıp, geleceğini kendi özünden ve kendi emeğinden yaratmasını sağlayacaktır. Çünkü bu ülkü, duyuru gerçekçi bir vatandaşlık hareketidir. Elbette ki bu hareket, politikaya âlet olarak ya da doğrudan doğruya çıkar ilişkileri kurarak, sömürücü söze iş çevrelerinin koruyuculuğunu yapan yönetim ağalarının (bir adıyla bürokrat burjuvaziler) kökünü kurutup, vatandaşın eşit işem yapılmasına inandırmış, O'na hizmet aşkıyla dolu bir yönetimi kuracaktır.

Ve çünkü bu ülkü, dupduru gerçekçi bir halkçılık hareketidir. Elbette ki bu hareket, vatandaşın kendi toprağında hür çalışmasını önleyen, kişilerin siyasal ve sosyal hakları, kısaca hür yaşantısı üzerinde eşitli yollarla baskı kurabilen ortaçağ kalıtsız ağalık - şıklık düzenini kaldırıp yerine demokratik halkçı bir düzeni kuracaktır. Türk halkının, gittikçe bilinçlenecek, kendinden yana siyasal örgütler etrafında toplanıp, eşitlik ve adalet duygusu içinde, toptan ulusun çıkarını temsil edebilecek olan iktidarı işbaşına getirecek güçte olduğuna gönülden inanmak gerekir.

Durum hiç yadrganmamalıdır. Halktan yana olan bütün bu köklü fikirler ve inanslar, birçok yönleriyle Anayasaya uymadığı meydana olan çıkarıcı - sömürücü - baskıcı eski bir düzeni ısrarla savunmaları elbet de tedirgin edecektir.

Açıkça tesbit etmelidir ki, cahilce ya da haince bir ihtilâl ortamı yaratılmasına sebep olunmazsa ihtilâller damdan düşer gibi gelmez, gelirse de tutunamaz. Buna da ihtilâl demez. Fakat, gelenekleşen ihtiyaçlar, artan sosyal baskılar karşısında vurdumduymazlıktan gelinirse, sosyal kanunların kaçınılmaz sonuçları gelip çatar. Ülkemizin siyasal koşullarında bir de buna, devrimlerin haysiyetiyle alabildiğine oynamamayı da katmak gerekir.

Son olarak belirtirim ki, Devrimciler Güçbirliği hareketinde, sosyalist olan ve olmayan iki devrimci akım işbirliğindedirler. Her ikisi de Mustafa Kemal mihverinin dışında değil içindedirler. Atatürk devrimlerini sağlam bir temele, toplumsal bir alt yapıya dayarak tam anlamıyla halklaştırmak istemektedirler. Böylece, bu devrimler, gerçekten bir çağ değişiminin ifadesi ve görüntüsü olarak Türk halkının gönüllü taht kuracaklardır. Bu hareket, Atatürk milliyetçiliği olarak nitelenen katıksız bir ruh ile halka dönük demokratik bir toplumsallığı temsil eder. Bu hareketi, Anayasanın yasakladığı alanlara çekmek ya da oralarda göstermek gayreti boşunadır.

Konuya son verirken, Türk Solu dergisinin, Devrimciler Güçbirliği hareketindeki desteğini şükranla belirtmek isterim.

saplar, küçük çıkarlar olduğu halde, keskin sosyalist görünerek gençliğin eylemine katılmamak için onu baltalamak için her türlü bahaneler icat eden düzenbazın maskesini düşürmekte kusur etmez ve tam bir disiplin içinde, hareketin ön safında yerini alır, gece yarısı fakülte kapısında nöbetini bekler. Atalarımızın öğütünden ayrılmayalım: «Nerde Hareket, Orada Bereket!»

M. B.

Boykotun düşündürdükleri

Suphi KARAMAN

Üniversite ve Yüksek Okullarda onbeş gün kadar süren boykot hareketi, ibret verici sonuçları ile, Türk kamu oyu için düşündürücü olmuştur. Nasıl başladı, niçin başladı, öğrenci ve Üniversite yöneticilerinin davranışı, politikacıların tutumu üzerinde uzun ve bilimsel araştırmalar yapılması kesin önem kazanmıştır. Bu olayın sosyolojik etüdü yapılmadıkça yüksek öğrenimin geleceği hakkındaki tahminler karamsar olmaktan kurtulmayacaktır. Aşında böyle bir incelemeye sahip olmadan yapılacak reform girişimleri de yasadık savmadan başka bir işe yaramayacaktır. Eğitim ve öğretimde yasadık savma tedbirleri ise, öğrenimin yozlaşmasından ayrı olarak, bugünkü kuşakları rahatlığa kavuşturursa bile, gelecekte daha derin bunalımların nedeni olacaktır.

Üniversite ve Yüksek Okulların yıllardır içerisinde buldukları durumları görmemek için kör, duymamak için sağır olmak bile yeterli değildir. Vicdan ve iz'andan da yoksun olmak gereklidir. Gerçekler o derecede acıdır ki, körlük ve sağırlık duvarlarını bir anda aşp idraklerimizde fırtınalar savurmaktadır. Ama o idraklerde vicdan ve iz'an varsa. Şuurlarda sağ duyu egemen ise. Politik amaçlarla sorunu görmezlikten gelmek durumu daha da ağırlaştıracaktır. Konuya önemle eğilmek çözüm yolları aramak iyi niyetli herkes için başlıca sorumluluktur. Yurdun yücelmesi, halkın yararı ancak yüksek öğrenimin bu bunalımı karşısında gösterilecek sorumluluk duygusu ile sağlanabilecektir. Ancak çağ sorumluluğunu duyabilen kimseler halka dönük bir eğitim ve yüksek öğrenimin sağlanmasından yana olabirler. Demagojinin saf-satasında saltanat arayanlar, her şeyde olduğu gibi, burada da yaya kalamaz tatar ağası durumunda bulunacaklardır. Bir süre sonra zavalı duruma girdiklerini itiraf edemezlerse, maskeleri düştüğünde gülmüş görünümlerinden kendileri de utanacaklardır. Hiçbir politik yönden esinlenmeden ve tahrike kapılmadan, işi sokağa taşırılmadan boykotu ve işgali azimle yürüten yüksek öğrenim gençliği çağ sorumluluğunu duyanların en önünde olduğunu göstermiştir. Mücadeleleri yalnız birkaç yıllık bir dönemde kendi çıkarları için değil, gelecek uzun yılları kapsayan bir nitelik ve yücelik içerisinde. Gençleri suçlu ve sorumlu durumlara iteleme çabalarını gösterenler ise çağ değişimini göremeyen, çağ sorumluluğunu duymayan zavallılardır.

Boykotun nedenleri sayılamayacak kadar çoktur. Öğretimin yetersizliği, yönetimin bozukluğu, bir kısım öğretim üyelerinde görülen kişisel çıkarlar ve bunların az çok etkilediği öğrenci yaşama standardı ilk planda görülen nedenlerdir. Öğretimin yetersizliği yıllardır herkes tarafından bilinen sayısız örneklerle doludur. İtibarları ışıl ışıl parıldayan bilimsel araştırmacı profesör ve doçentlerin yanı sıra ve fakat onlardan daha çok sayıda, eser vermemiş, yazmamış ve artık okumadığı için de bilim yerine karanlık tercih eder duruma düşmüş diğer bir kısım iri ünvanlı Türk Üniversitelerini yozlaştıran nedenlerin başındadırlar. Bunlar öğrencilerine ve daha alt kariyerlerde bulunan diğer öğretim görevlilerine karşı hiçbir müsamahaya, hattâ sevgi ve şefkate iyi niyete sahip değillerdir. Altlarına karşı cehaletlerini örtbas etmek için despotizmi silâh olarak kullanırlar. Kişisel çıkarlarını her türlü sömürünün gizli emelleri ile birleştirebilirler. Birlikçi heyetlerinde kanunlarda münasızlığı savunuculuğunu yaparlar. Özel Yüksek Okullarda müsamaha, sevgi ve şefkatin açık artırmasına girişirler. Ticari şirketlerde iri ünvanlarını sergilerler. Yeraltı kaynaklarının yağmasındaki hizmetleri için, meclis tutanaklarını parlak sayfalı, yüksek fiyatlı kitaplar haline getirip yabancı şirketlere satarlar. Ençok yaptıkları da, bir sayfa uzunluğundaki cümlelerle dolu ders notlarını kitap yapıp ateş pahasına yoksul öğrencilerine satmaktır. Uzun yıllar bu hep böyle sürüp gelmiştir. Görülemezmiş, ya da görülmüş yorumlanamamıştır. Oysa şimdi 1961 Anayasasının getirdiği geniş fikir özgürlüğü tartışma ortamında her şey görülmekte ve yorumlanabilmektedir. Ve de Üniversite yöneticilerinin tutarsız durumlarını gören gençlik kendi düzenini değişiklik için zorlamaya girişmiştir.

Boykotun ibretle izlenen seyri ve sonucu da düşündürücüdür. Haziran ayının seçimi, boykot kırıcı karşı davranışların niteliği ile birlikte ele alınca, eğer bir tahrik varsa, bu tahrikin hangi usta ellerce yapıldığı az çok çözülebilmektedir. Hukuki cambazlıklarla yürütülen kongrelerde ortaya çıkarılan öğrenci örgütlerinin ve diğer besleme öğrenci örgütlerinin anlamsızlığı da anlaşılabilir. Boykotun başladığı fakülte ve dramatik bir Senato kararı ile kapatılan üniversite yöneticilerinin devrimler karşısındaki bilinen kişilikleri, gelecekteki muhtemel gençlik hareketlerini karakterize edecek nirengi noktalarının başlıca özelliklerini aydınlığa kavuşturmuştur. İstanbul Üniversitesi Rektörünün Senato kararı ile Üniversitenin kapatılışını açıklayan 25 Haziran 1968 günü demeci ilginçtir. Rektör bu demecinde; «Üniversite gece 24 ten sonra polislin tasarrufuna geçmiştir. Emniyet mensuplarının bu tasarrufu nasıl kullanacaklarını bilemem. Üniversite kapatılınca Üniversite binaları ve içindeki evrakın korunması zabıtaya aittir.» diyerek dolaylı yoldan açıkça polisi Üniversiteye ve öğrencilerin üzerine çağırmıştır. Buna karşılık hükümetin başından beri bu noktadaki dikkati, bütün olaylar içerisinde, takdir edilebilecek tek olumlu yöndür. Öte yandan olay başladıktan sonra 13 Haziran'da bunu masum arzular olarak nitelleyen ve «Bugün dünyanın birçok memleketlerinde eskiden isyan addedilebilen hâdiseler artık toplum hâdisesi addedilebiliyor.» diyen sayın Başbakanın işgal kaldırıldıktan sonra, 26 Haziran'da Millet Meclisi kürsüsünde işgalin suç olduğunu bildirmesi, üzerinde önemle durulacak bir konudur. Boykot için ortada bu kadar çok neden varken parti sözcüsü bir profesörün, ısrarla ve inatla, olayda sol çevrelerin tahrikini araması Üniversitelerde reform için yapılan bu boykotun ne kadar haklı olduğunu en iyi bir şekilde ortaya koymuştur. Kafalar reforme edilmeden gözlerdeki miyopiyi kalın camlarla düzeltmek mümkün olamayacaktır.

Eğer boykot için ortada bir tahrik varsa, hiç şüphe edilmesin, bu tahrik Üniversitelerden 28 ve 29 Nisan'ların intikamını almak isteyen tertiplilerden gelmiştir. Fakat gençliğin olgunluğu sayesinde başarıya ulaşamamıştır.

İşgal ve Boykot'a Devam

İstanbul Üniversitesi öğrencileri işgale son verirken Teknik Üniversite işgalcileri Rektör'le yaptıkları temaslari keserek, işgale devam kararı almışlardır. Bu arada işgal olaylarını başından beri destekleyen fakat katılmayan Yıldız'daki İstanbul Yüksek Teknik Okulu Öğrencileri ani bir kararla okullarını işgal etmişlerdir.

Bir yandan bitirken diğer yandan hızlanan olaylar, öğrencileri çok dikkatli olmaya yöneltecek şekilde gelişmektedir.

Üniversiteyi kapatma silâhına katılan yöneticiler karşısında tutulacak en iyi yolu muhakkak ki işgali yürütenler seçeceklerdir.

Ancak işgal olayları yaygınlığını kaybetmiş iktidarın, çeşitli sözcülerinin ağzıyla dile getirdiği şiddet arzusunun, daha kolaylıkla tatmin olanağı bulacağı düşünülebilir.

Bu durum karşısında yapılacak şey elbette gerilemek değil, meşru savunmayı yapmaktır.

İşgale son veren öğrencilerin görüşleri ise, işgalde olan arkadaşlarıyla tam bir dayanışmaya girişmektedir. İktidarın her türlü kaba kuvvet gösterisi karşısında ilerici gençliğin tek kuvvet olarak karşı durması gerekir.

Böyle bir dayanışmanın sağlanması, Teknik Üniversite Senatosunu belki uyandırır ve iktidarın paralelinde olmaksızın alkoyar.

Şimdiye kadarki tutumuyla ve beyanlarıyla tereddütler içinde olduğu anlaşılın Teknik Üniversite Rektörünün, İ.U. Rektörü Ekrem Şerif Egeli'dan farklı yanlarının olduğu sanılmaktadır. Bu farklılığın iktidarın baskısı karşısında ne derece belirceği tahmin edilemez. Ama öğrencileri ile olan dayanışmasını bozması Karafaki-öğlü için herhalde hayırlı olmayacaktır. Kapatma kararının alınması, meseleyi kısa vadede halleder görünüyorsa — ki o da henüz belli değildir — gelecek öğrenim yılı içinde yöneticilerin altından kalkamayacakları sorumluluklara ve suçlamalara katlanmalarını gerektirecektir.

Bu durumda söylenecek söz gençleri kararlarında desteklemek ve Üniversite yöneticilerine hatadan sakınmalarını tavsiye etmek olacaktır.

Dev - Güç'ün Bildirisi

Türkiye Devrimciler Güçbirliği Dev - Güç İstanbul Bölge Örgütü son gençlik hareketlerinden ötürü Mecliste açılan genel görüşmelerle ilgili olarak bir bildiri yayınlamıştır bildiride şöyle denmektedir:

«Dev — Güç, yirmi üç yurtsever kuruluşun Anayasa'nın buyruklarının gereği gibi uygulanması amacıyla emperyalizme, komprador burjuvazisine ve mütegalibeye karşı kurdukları gerçek milliyetçi ve Atatürkçü bir örgüt olarak, bugünkü Anayasa'ya tamamen aykırı ve bozuk eğitim düzenine karşı çıkan gençliği haklı davasında desteklemek görevini yapmıştır ve daima yapacaktır.»

Günlük çıkarına göre önce DP'ye karşı parti kuran, 27 Mayıs'tan sonra sosyalist geçinen, daha sonra başka partiyeye giren, bir ara cuntacılarca yanan, son olarak da iktidar partisine kapağı atan ve yarın ne yapacağını bilinemeyen tatlı su politikacılarının çöce saldıkları ve boş jurnalcılıkları, Dev — Güç'ü hak bellediği yolda güvenle ilerlemekten asla alkoyamayacaktır.»

Mimarlar Odası Sömürge Eğitime Karşı

İstanbul Mimarlar Odası son gençlik hareketiyle ilgili olarak bir basın toplantısı yapmıştır.

Çok ilginç bilgi ve tekliflerin getirdiği toplantıda özetle şöyle denilmiştir:

«Görüyoruz ki, toplumumuz için son derece büyük bir tarihi önem taşıdığı şüphesiz olan bu «Üniversitelerimiz boykot ve işgalleri», bazı çevrelerin bilinçli ya da bilinçsiz çabaları sonunda, probleme gerçek bir çözüm şekli getirilmeden tavsatılmakta ve yer yer söndürülmektedir.»

Bu durumda, aşağıdaki soruların cevaplarını istemek, bir hak olacaktır:

— Olaylar, basit bir «Öğrenci — Öğretim üyesi anlaşmazlığı» mıdır?

— Mesele, bir kaç talimatname maddesinin öğrenci lehine değiştirilmesi talebinden mi ibarettir?

— Bu derece büyük bir olay, vize, sözlü yazılı sınav, usullerinin aksaması gibi bir kaç detay unsurdan mı patlak vermiştir? v.s.

Mesele, elbette bu kadar basit değildir ve artık su yüzüne çıkmış olan bu önemli problemleri bu kadar basite indirgeyerek ele almaya da kimse hakkı yoktur.

Eğitimimiz, Tanzimat hareketiyle beraber yoğun bir saldırıya geçen dış etkenlerin zorlamasıyla, bir sömürge eğitimi haline sokulmuştur. Bunun somut örneği olarak yabancı okulları gösterebiliriz. Örneğin, Tanzimatın başlangıcı olan Gülühan Hattının okunduğu 1839 yılında Birinci Dünya Harbinin başladığı 1914 yılına kadar geçen 75 yıl içinde Anadolu'da tam 86 adet yabancı okulun açılmış olduğu bugün tesbit edilmiştir. Gene, örneğin 1892 yılında 306 papaz 354 rahibinin bu okullarda görevli buldukları da bilinmektedir. Aynı süre içinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından açılan okulların sayısı ise bir elin parmakları kadar bile değildir.

Millî olma niteliğini yitirmiş eğitim düzenlerinin sakıncalarını ise şöyle sıralayabiliriz: Sömürge eğitimi düzenine sokulmuş toplumlarda öncelikle kendi bilgi ve güçleriyle var olma bilinci yok olmaktadır. Millî bilgi ve teknolojiler plânlı bir şekilde öldürülmekte ve toplumlar kendi yapılarına aykırı bilgi yapılarına aykırı teknolojilerin esiri haline sokulmaktadır. Çünkü, sömürge eğitiminin ilk yöntemi, toplumların bilgi ve tekniklerini geliştirme yeteneklerini köreltilmesidir. Bu, çağımızdaki sömürü düzeninin devamlılığıyla ilgili bir zorunluluktur. Bugün, gelişmiş toplumlar, dünya üzerindeki egemenliklerini ancak, araştırma ve bilginin eseri teknolojik ilerilikleriyle sürdürebilmektedirler.

Ancak gelişmiş ülkelerde yapılabileceği, az gelişmiş ülkelerde ise sadece basit bir öğretimin yapılabileceğini savunduğu halde bu tipik sömürge eğitimi kavramının tarifine kimse karşı çıkmamıştır. Gene bu sömürge eğitim metoduna çok uygun özel okulların her geçen gün mantar gibi çoğalmasında kimse ses çıkarmamaktadır.

Elbette, halka dönük bir eğitim düzeni ancak mevcut sömürge eğitimi düzeninin topyekün tasfiyesinden sonra kurulabilir. Çünkü, halka dönük eğitim öncelikle halkların ekonomik, politik ve kültürel yabancı güçlerin egemenliğinden kurtarılması demektir. Sömürge eğitim düzeninin putlaşmış formül ve bilgi ezberciliği yerine, ülkenin ve toplumun gerçek ihtiyaçlarına cevap verecek bilgiyi ve uygulamaya yollarını araştıran ve böylece halkların kendi öz gelişmelerini başlatmasını sağlayan eğitim düzenleri, halkçı olma nitelikleri taşımaktadır.

Şunu da hemen söylemeliyiz ki; eğitim düzenlerinin, putlaşmış formül ezberciliği haline dönüşmeleri de ancak halktan kopuk yönetimlerin bilinçli ya da bilinçsiz bir eseri olacaktır.

TEKLİF EDİYORUZ: CUMHURBAŞKANININ ÖNDERLİĞİNDE BİR EĞİTİM ŞURASI TOPLANMALIDIR!...

Bu eğitim bühranının çözüm için, Cumhurbaşkanımızın önderliğinde bütün siyasi parti temsilcilerinin, hükümetin bütün Üniversite ve fakülte yöneticilerinin, Öğretim Üyeleri ve Öğrenci Temsilcilerinin ilgili Meslek Odaları Temsilcilerinin katılacakları bir EĞİTİM ŞURASI derhal toplanmalıdır.

İşbirlikçi Profesör Güçbirlikçilerden Hakettiği Cevabı aldı

Devrimci gençlik, son olaylarda dar açılı politik ve gençlik örgütü görüşünü bir yana iterek, temelde «Kendiliğinden» yani ağır basan öğrenci hareketini zamanında değerlendirebilmiş ve «Sağ — sol yolu, boykot var» sloganıyla öğrenci direnişini büyük bir güçbirliğine dönüştürebilmişlerdir.

Türk öğrenci ve gençlik hareketinde ilk defa gerçekleştirilen bu yaygın güçbirliği denemesini, şüphesiz, devrimci kuruluşlar ve bu arada DEV — GÜÇ destekliyecekti. «Komünizm

tüccarları» bu «Fırsat»ı kaçırmak istemediler. Bu arada AP ideologu Aydın Yalçın, Meclis'teki konuşmasında, güçlü öğrenci hareketini ve onu destekliyen DEV — GÜÇ'ü, komünistlikle korkutma taktiğini kullandı. İşgal Konseylerinin «Sovyet» anlamına geldiği güldürüsüne başvurdu. Emperyalizmin, ünlü «Ayrı — buyur» politikasına bir süreden beri bel bağlamış işbirlikçi profesör, bir gün sonra DEV — GÜÇ İcra Kurulu Başkanı Tabii Senatör Kadri Kaplan'dan gereken cevabı aldı:

«Aydın Yalçın'ın maksadı şüphe ve tereddütlerle ortalığı bulandırarak Üniversite gençliğinin haklı isteklerini gölgelendirmek ve olayları haksız göstermektir. Anayasa'ya tamamen aykırı ve bozuk eğitim düzenine karşı çıkan gençliği haklı davasında desteklemek görevini yapmıştır ve daima yapacaktır.»

Bu sayımızda 1. sayfadaki yazısıyla Kadri Kaplan, Devrimci Güç — Birliğinin anlamını dostu düşmana, modası geçmiş «Anti — Komünizm» meddahlarına bütün açıklığıyla veriyor.

Gecekondu Yıkımı

Talebinin yıllardır uyutulan sorunlarının halli için giriştiği hareketlerin yatıştırıcı olduğu günlerde Ankara'nın 3000 gecekondu sakini yıkım ekipleriyle taşlı sopalı bir çatışmaya girmek zorunda kalmıştır. Yıkım ekiple 300 toplun polislinin himayesinde çalışıyordu. Ama yine de kurtuluşu kaçmakta bulmuşlardır.

Oy koparmak için habire aldatılan gecekonducuların, seçimlerden hemen sonra evlerinin başlarına yıkılması gelemek haline gelmiştir. Son olay da bu geleneğin gereği idi.

Çocuk çocuk, en azından 5—6 kişiyi barındıran ve çoğu bir tek küçük odacıktan ibaret olan bu gecekondu, yarı aç — yarı tok insanlarımızın dışından trınagından arttırıp borç harç, kendi elleriyle yapılmıştır. Bu insanlarımızın ne zaman iş bulacağı, bulduğu işte ne kadar kalacağı, kaç para ücret alacağı belirsizdir. Hele bir de evini başına yıkıma uğata gelenlere seyrirci kalındı mı, bütün yaşama azmini yitirmiş demektir.

Bu sebepten, «Seçimlerde bize gecekondu yapabilirsiniz dediniz. Yaptık. Şimdi yıkmaya kalkıyorsunuz. Ancak bizi öldürdükten sonra evlerimizi yıkarsınız» çığlıkları çatışmadaki kararlılığın, kaçınılmazlığın en gerçek ifadesiydi.

Niyazi Ağırnaslı Finlandiya'da

141. ve 142. maddelerin kaldırılması için harekete geçerek Türk parlamentoya hayatının en olumlu davranışlarından birini yerine getiren gazetemi ya zamlarından Niyazi Ağırnaslı, ameliyat olmak üzere Finlandiya'ya gitmiştir.

Bilindiği gibi, Ağırnaslı, bundan bir buçuk yıl kadar önce, şüpheli bir motosiklet kazası geçirmiş, bu kazada bacağından ağır şekilde sakatlanmıştı. Aylarca hastanede tedavi gören ve kırılan bacağının kaynaması için birkaç ameliyat geçiren yazarımız, önceki hafta bacağındaki çelik çubuğun yeniden kırılması üzerine, Finlandiya'da ameliyat olacaktır.

D.D.D. nin Duyurusu

Demokratik Devrim Derneği bir bildiri yayınlamıştır. «Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'den» yana herkesi derneğe üye olmaya çağırmıştır. Bildiride şöyle denmektedir:

«Demokratik Devrim Derneği adı altında bir örgüt kurulmuştur.

Derneğimiz, tam bağımsız, gerçekten demokratik bir Türkiye'nin kurulması için mücadeleyi, Anayasa özgürlüklerini sonuna kadar savunmayı, emperyalizme ve onun içindeki işbirlikçilerine karşı savaşmayı ve bu doğrultuda olan her türlü örgütlenmeyi amaç edinmiştir.

Derneğimiz, emperyalizme, tutucu — gerici akım ve davranışlara karşı, özgürlüklerin sonuna kadar savunulmasından yana olan ve bu yolda çalışmak isteyen herkese açıktır.

Tüzük, Dernek Merkezimizden temin edilebilir.

Derneğin Merkezi; Çagaçoğlu, Bahiâli Cad. No: 29 İstanbul'dur.

Tüzük gereği, il ve ilçelerde şubeler kurma hazırlığında olan Derneğin Lokali, Pazartesi, Cuma dışında gündüzleri her gün, Pazartesi, Salı hariç akşamları da 18.00'den itibaren açık tutulmaktadır.»

TÖS Genel Merkezinde Kaynaşma

TÖS'ün tabanına ve üst kademesine büyük bir iyimserlikle güvenmek, onların devrimci çabasına inanmak hakkımızdır.

Türkiye'nin en büyük öğretmen kuruluşu olan TÖS'de geçen hafta yeni bir olay patlak vermiş ve Merkez Yürütme Kurulunda görevli olan üç sendikacı istifa etmiştir. TÖS'den ayrılış nedenlerinin ideolojik olduğunu söyleyen istifacılar, Genel Başkan Fakir Baykurt ve Genel Merkez yöneticilerinden Ahmet Cenan'ı en ağır biçimde suçlamışlardır.

Bu çeşit istifalar, TÖS bünyesinde ilk defa vuku bulan olaylardan değildir. Daha önce de TÖS'ün üst kademesinde çeşitli ayrılıklar doğmuş ve bunların hemen hepsi ağır suçlamalarla, ypratıcı davranışlarla son bulmuştur. Tahmin edileceği gibi, devrimci öğretmenlerin kendi aralarındaki bu ayrılıklar, her defasında gerici olarak yağı sürmüş, gerici çevreler ve onların uydusu bir kısım basın, hizipleşmeleri daima istismar etmesini bilmiştir.

TÜRK SOLU, Türkiye Öğretmenler Sendikası gibi ne yaptığını bilen devrimci öğretmen-

lerin çatısı olan bir kuruluşun iç işlerine karışmak, ya da hizipleşmelerde taraf tutmak gibi yanlış bir davranışa itibar edecek değildir. Ancak, TÖS'ü yıpratıcı bölünmelerin artık son bulması, olayları objektif olarak değerlendiren tüm devrimcilerin hakkıdır ve TÜRK SOLU olarak bu dileğimizi açıklamak yanlış olmasa gerektir.

Bir ideolojik ayrılıktan söz edilmektedir. Nedir bu ideolojik ayrılık? Elli bin yurtsever öğretmenin tek bir yumruk hâlinde sendikacı haklarını verdiği olanaklara dayanarak, toplumumuzda önemli bir baskı gurubu olmasından daha önemli olan nedir? Vatan yüzüne yayılmış bulunan binlerce öğretmenin toplumsal haklarını korumak ve toplumumuzun ileriye götürmek yolundaki çabalarını değerlendirmek yanında, ideolojik ayrılıklar deyiminde saplanarak bir takım varyasyonlar üzerinde kısır çekişmelere yönelmek midir önemli olan? Eğer TÖS'ün üst kademesindeki yöneticiler bu soruya «evet» diyorlarsa, Türkiye'nin en büyük öğretmen kuruluşundan beklediğimiz tarihsel görev kolayca yerine getirilemeyecektir ve Türk devrimcileri bu konuda hüsrana uğrayacaklardır.

TÖS'ÜN TABANI

Umuyoruz ki, yurdun dört bir köşesinde şerefle görev yapan ve gerçek milliyetçiliği temsil eden öğretmenler bu konuda bize hak vereceklerdir. TÖS kongrelerinde Anadolu'nun sesini yansıtan yüzlerce delege, Ankara'daki arkadaşlarına kendilerini temsil etme yetkisini verirken, herhalde her üç ayda yeni bir hizipleşmenin gerçekleşmesini istemiyorlardır. Anadolu'nun bağrında halkın sorunlarıyla haşır neşir olan ve bu sorunlara çözüm yolu bulmak üzere entellektüel yaratıcılığı ortaya koyan tüm öğretmenler, «hizip» kelimesine bile yabancıdırlar. Onlar için önemli olan, köy ve kasaba çerçevesindeki sorunlara eğilmek, ağalık, tefecilik gibi toplumumuzu kemiren ilkel kurumların gaddar temsilcilerine karşı göğüs germek ve ağır şartlar altında eğitimci olarak, aydın olarak görevini sürdürebilmektir. Öğretmen kütlesinin çoğunluğunu meydana getiren ilkököl öğretmenleri zaten halkın içinden çıkmışlardır, halk çocuklarıdır, köy çocuklarıdır. Toplumsal karakterleri bakımından köylüyü temsil ederler. Çoğunluğunun ailesi, az topraklı köylülerdir veya kasaba zanaatkârı,

esnafıdır. Ve gene bu kütlenin çoğunluğu, çevresinden, kökünden uzaklaşmamıştır. Türkiye'de köylünün çilesini, toprak meselesini bilmeyen öğretmen yok gibidir. Ya bu meselelerin bizzat içinden gelmişler, köy hayatının çilesini yaşamışlardır, ya da meslek hayatları boyunca bu konularla ister istemez karşı karşıya gelmişlerdir. Türkiye'nin ileriye yönelme çabasında öğretmen kütlesinin oynadığı rol, başka hiçbir meslek erbabının, hattâ hiçbir ara tabakanın gerçekleştiremediği ölçüde önemlidir, büyüktür.

TÖS'ün tabanını işte böyle bir kütile oluşturmaktadır. Bu tabana büyük bir iyimserlikle güvenmek, onun devrimci çabasına inanmak hakkımızdır.

Diğer örgütlerde olduğu gibi iç çatışmaların TÖS'te de olması doğaldır. Ve başarılı bir öz eleştiri yönteminin uygulanması halinde bu çatışmalar TÖS'ün canlılığından olsun, etkinliğinde olsun itici bir nitelik kazanacaktır. Aksi halde, yukarıda sözünü ettiğimiz, can sıkıcı olaylar kaçınılmazdır.

Uluç Gürkan Beraat Etti

Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı iken T.C.K. 142. maddesi gereği tevkif edilen Uluç Gürkan bir ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilmişti ve duruşması gayri mevkuf olarak devam etmekte idi. Sevinişle öğrendiğimize göre dava neticelenmiş ve Uluç Gürkan beraat etmiştir. Son senelerde fikir suçundan dava açılan, tevkif edilen ve neticede beraat edenlerin sayısı tespit edilmeğe değer bir hal almıştır.

Gazi Eğitim Öğrencileri Emperyalizme Karşı

Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrenci Derneği, emperyalizme karşı olduklarını bildiren ve halkımızın antiemperyalist mücadeleye çağırın bir bildiri yayınlamıştır. Gençliğin gittikçe artan bir güçle antiemperyalist mücadeleye yönelişi, uyarıcı ve yol göstericidir gençlerin yayınladıkları bildiri şöyledir:

Yüce Türk halkına mektubumuzdur
GAVURU YURDUMUZDAN KOVALIM..

Kalkınmamız için, sosyal adaletçi bir millet olabilmemiz için, kendi başımıza buyruk olmamız için, dışardan emir almamız lazım.

Vaktiyle yedi düvele karşı gelen Türk Halkı'nın bağımsızlığı zedelenmiştir.

Bizim kazancımız bize kalmazsa, fabrika sanayii kurmazsak nasıl ayakta dururuz. Yabancılar, Türkiye'ye kendi sermayelerini getirdiler. Senede iki misli kâr edip götürüyorlar. Sanayileşmemizi istemiyorlar, içimizden bazı zenginlerle ortak olup yoksul halkı soyuyorlar.

Bunun adı «SÖMÜRGEÇİLİK» tir. Yardım yapıyoruz diye, kaşıkla verdiklerini kepçeyle geri alıyorlar.

Bizim sırtımızdan zengin olan devletler, elimizi kolumuzu bağlamak için NATO teşkilatı kurdular. NATO'nun kumandanı bir Amerikalıdır. Ordumuz bu adamın kumandasındadır.

Halkımızın bağımsız yaşayacağına inanamayan bazı politikacılar, Amerikalılarla gizli anlaşmalar yapmışlardır. Bunlar bizim için yüzkarasıdır.

Eselden beri Batılaşmak diye kendi töremizden, göreneğimize vazgeçmişiz. Daha çok şehirlerde Türk ahlakına, Türk inançlarını yerini GAVUR AHLAKI, GAVUR İNANÇLARI aldı. Milli Eğitim Bakanlığınca yabancı uzmanlar akıl veriyor. Manevi varlığımız silinip gitmektedir.

Bunların hepsini, bizi daha çok sözmek için yapıyorlar.

UYANIK OLALIM... Gazi Eğitim Enstitüsü Öğrencilerinin seçtiği kişiler olarak, görüşümüzü size açıklıyoruz:

Yüzdeyüz bağımsız, yabancı sermayesinden, yabancı üssinden, yabancı

töresinden temizlenmiş bir memleket istiyoruz.

Bu, ikinci Kurtuluş Savaşı'mızdır. Hepimiz katılmazsak, şanlı bir millet rahat yüzü göremez. Başımız dik gzemeyiz.

Hep birlikte:
YABANCI SERMAYESİNE HAYIR; İKİLİ ANLAŞMALARLA HAYIR; AMERİKAN BASKISINA HAYIR; NATO TEŞKİLÂTINA HAYIR; HER TÜRLÜ EMPERYALİZME HAYIR DİYELİM BAĞIMSIZ BİR VATAN KURALIM...

Galip DEMİRBAŞ Yıldız DURAK Sener ALTAYGİL Zeki ŞAHİN Battal TANRIVERDİ Zeki SARİHAN Ayhan CELEN Nebahat BEYDOĞAN Erdoğan BARIÖĞLU Tayfun KELLEK Volkan TUNAŞAT Feridun ERMAN İbrahim KALAYCI Nurhan ÖZDEN Taşkın ALTIN...

Fransa'da Seçimler Sol'a Yaramadı

Komünist ve Sol Federasyon Partilerinin, talebe ve işçi hareketlerinden sonra yapılan seçimlerde, ilerlemek şöyle dursun, büyük oy kaybına uğradıkları anlaşılıyor. Oysa harekete katılan, geniş talebe kitlesi bir yana, greve kalkan işçilerin 10.000.000'ü bulunduğu hakkındaki haberler hep birbirini doğruluyor. Kapitalist düzen işlemez hale gelmiş, iktidar âdeti ortada kalmıştı. Bu milyonlarca işçinin eşi — dostu, hisim — akrabası da doğal olarak aynı sınıfsal kökten geldiğine göre, statükoya karşı olan milyonlarca Fransızın oyları neredeydi?

Mevcut düzene karşı huzursuzluğun açık bir ifadesi olan son olaylarda, işçi sınıfını geniş çapta örgütleri içinde tutan bu partiler, aktif bir rol almamışlardı. Hareket talebe ve işçi gençliğin gayreti ile hızla gelişince olayları arkadan izleme politikası gereği, verilen sureta destekleme demeleri kitleleri hayal kırıklığına uğratmıştı. Kitle taraftarı olduğu partinin günün birinde iktidara gelecek diye desteklerdi. İktidar da günlerce ortada sallanmış durmuş sahip çıkılmamıştı. İşçi sınıfının aleyhine tadılâta uğratılan seçim sistemi ile, halk oyunun hakemliğine başvurulmasını öngören De Gaulle teklifini, adı geçen partiler aktif bir şekilde desteklemişlerdi.

Yürürlükteki seçim sistemine göre işçi sınıfının yoğun olarak bulunduğu bölgelerde nisbi temsil, seyrek bulunduğu bölgelerde çoğunluk sistemi uygulanmaktadır. Örneğin komünist partisi, oy kaybına uğramamış olsaydı bile, statükonun devamından yana olan partiler, her zamanki gibi, aldıkları oy oranının üzerinde sandalye kapacaklardı. Bu gerçeği bile bile gidilecek seçimlerden ancak statükonun devamı sağlanacaktı. Bu nedenle de işçi sınıfı siyasi örgütlerine küskündü. Sonra komünist partisinin seçimlerde işbirliği yaptığı Sol Federasyonun Amerika'ya özellikle NATO'ya karşı olan tutumu De Gaulle'un bir hayli sağında idi. Anti — Amerikan seçmenler, daha sağlam bir garanti olarak pekâlâ De Gaulle'ye oy vermiş olabilirlerdi.

Sonra seçim her şeyden evvel pa-

ra işidir. Para babaları eşine ender rastlanır böylesine ayaklanmalardan sonra doğal olarak keselerinin ağzını biraz daha fazla açacaklardır.

Arjantin'de Kaynaşma Artıyor

Rio polisinin öğrencilere karşı tutumunu protesto etmek üzere Sao Paulo'da 15.000 öğrenci büyük bir gösteri yürüyüşü yapmışlar ve üniversiteyi işgal etmişlerdir. Talepleri gerici rejime karşı ve üniversite reformu için, yani iki yönlüdür. Rio'da 1 polis ölmüştü, ölen 6 öğrenci şimdiye kadar bulunabildi yeni ölümlerin tesbitinden korkulmaktadır, yüz ağır yaralı vardır. Polis sokaklarda hunharca öğrencilere saldırınca halk işe karışmış ve pencerelerden ne bulduysa polisin üzerine fırlatmıştır, ölen polislin ölümlü bundandır. Şişe, kutu, eşyalar bile pencerelerden polislerin üzerine fırlatılmıştır. Orduya alarm verilmiştir. Analar öğrenci gösterilerine katılmaya başlamıştır. Uruguay, Arjantin ve Dominik de durum aynı derecede gergindir.

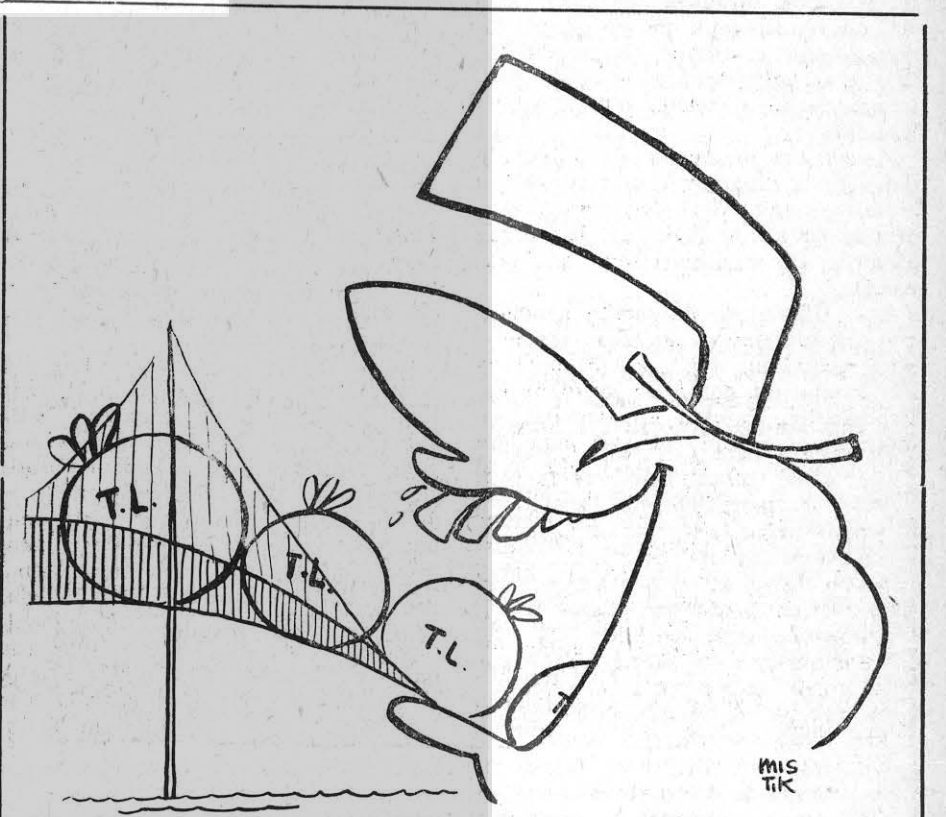
Brezilya'daki önemli bir özellik de eski Cumhurbaşkanı'nın rejime karşı bir cephe kurmuş olmasındadır. Yani seçim, rejim için geçici de olsa bir kurtuluş yolu değildir.

Hidrojen Bombalarının Uçması Yasak

İspanya'nın bir köyüne düşen Amerikan uçağındaki 4 hidrojen bombasının toprağı zehirlediği daha unutulmadan, 21 Ocak günü Groenland adasının kuzey ucunda bir Amerikan uçağı infilâk ederek düşmüştü. Olayın önemli aylar geçtikçe artmaktadır, o kadar ki Amerikan atom stratejisi bu yüzden temelden değişmiştir. Bilindiği gibi geçen aya kadar hidrojen bombaları ile yüklü 200 adet B-52 uçağı günün her saatinde havada vardiya olarak dolaşmaktaydı. Bunlardaki bombalar Hiroşima'ya atıldıktan 100.000 kat fazla bir güçte idi. İşte bu son kazanın sonuçları gün geçtikçe korkunçlaşp sonunda Amerikan stratejisinin bu savunma kuşağı yok edildi, uçuşlar yasaklandı. Şimdiye kadar uçak kazası olsa bile bombalar patlamaz demektir, ancak son kazada detonatörler patlamış, az kalsın bombalarda patlayormuş. Kaldı ki Plutonyum 6 kilometre en ve bir kilometre boylu bir alanda buzul üzerinde dağılmıştır. Devamlı kontrol sonucunda iki tehlike belirmiştir. Biri o bölgede bol miktarda gezecek kuşların yumurtaları ile dünyayı zehirlenmesi, diğeri yazın buzların erimesiyle denizlerin zehirlenmesi.

Bu durum karşısında Amerikalılar 6 kilometrekarelik alandaki buzları maden kaplara koyup götürmek kararı aldılar. Az sonra toplanan buzlardaki plutonyum ile düşen plutonyum arasındaki fark hesaplanarak 250 met re derine düşmüş olan radioaktif maddeleri özel denizaltılarla toplamak işi çıktı.

Olaylar gün geçtikçe bu cins silahların geniş ölçüde kullanılacağı ortaya çıkmaktadır. Bu sorunun çözümü büyük — küçük hiçbir devlet arasında fark gözetmeden tam silahsızlanmaya gitmektir. Havadaki nükleer uçakları ise bir an önce yasaklamak gerekir.

Demirel Asma Köprü İstiyor Gençlerin Yönetime Katılmalarını Değil

Son Üniversite boykot ve işgal olaylarının Meclis'teki oturumunda Başbakan Demirel, öğrenci direnişini kendine özgü mantığı ile «Hukuk — dışı» olduğunu ispatlamaya çalışırken «Gençlik aktivizmini» besliyen görüşlerden söz açtı ve düzeni kastederek «Herşey sahte, herkes sahtekâr zannedilmek te...» olusundan dert yandı. Aynı konuşmada şimdiye kadar ısrarla kağındığı Boğaz Köprüsüne değindi. Öğrencilerin Boğaz Köprüsü yerine Üniversitelere yardım edilmesi yolundaki sloganlarına cevap verdi:

«Köprü yapılmazsa, 4 yıl sonra Boğaz'dan karşıya geçemeyeceksiniz. İşte, o zaman boykot olmasın, işgal olmasın diye, Boğaz Köprüsü yapacağız.»

Günlük basında «Lâf salatası» olarak nitelenen konuşmada öğrencilerin Üniversitelerde yönetime katılmayacakları da iddia edildi, parlak bir gerekçeyle: «Anayasa tâdilî gerekir (!)» Bilinçli gençlik Üniversitelerde yönetime katılırsa, acaba bilinçlenmede olan köylü, ağa toprağında, işçi fabrikada, memur bürosunda... yönetime doğrudan doğruya katılmak ister mi, korkusu yatmaktadır bu konuşmada.

Böyle bir bilinçlenme karşısında doğrusu, Demirel'in örneğin bir Boğaz Köprüsü rezaletini savunması imkânsız olurdu. Boğaz Köprüsü konusu AP yöneticilerinin işbirlikçi siyasetlerinin sadece bir örneğidir. Ama tipik bir örneği. Bu örnekte ne ders alınacak tablolar vardır. Washington'un desteğiyle Başbakanlığa kadar getirilen insan, bu göreve gelmeden önce Boğaz Köprüsünü tezgâhlayan Morri-

son — Knudsen şirketinin Türkiye baş temsilcisidir. Yabancı sermayeye ve arsa spekülâtorlerine parlak bir hediye olarak Köprü işi ile Türkiye'de çok yakından meşgul olmuştur. Salazar asma köprüsü için Portekiz'e kadar uzanmıştır. Ve iktidara gelince ilk çabalarından biri bu işi plâna ve hükümet programına koydurmak olmuştur.

Ama uzman raporları hep kilitli kasalarda saklanmıştır. Halkın parasıyla çalıştırılan uzmanlara bilimsel eleştiri hakkı bile tanınmamıştır. Nerede kaldı «Yönetime katılma» hakkı. Namuslu uzmanlar işlerinden atılmıştır. Meclis araştırması isteyen öneriler reddedilmiş tir.

Yakınları arasında bile, Morrison komisyonculuğunu hatırlatıldığı için, konuşulmasına müthiş sinirlendiği Boğaz Köprüsü konusunda bugün Demirel Meclis'te konuşmaya başlamıştır. Çünkü tezgâhlanan Asma Köprüler tuzağı artık İstanbul çevre yolu ile uygulamaya geçilmektedir.

★

Geçen hafta AP çoğunlukla Belediyeye Meclisi, Asma Köprü'nün devamı olan çevre yolunun Ekim'de başlanması kararı aldı. Böylece milyarlara bulacak bir yatırım yaşamasına bir adım daha atılmış oldu. Özel sektörü ve yabancı sermayeyi semirten işlerin yürütülmesi politikası Demirel'in iş ve politika hayatının değişmez çizgisidir. Kapalı kapılar arkasında toplantılar, kilitli raporlar, susturulan uzmanlar da işin tezgâhlanmasında ki çalışma üsûbü. Eh, bunun «yönetime katılma» ile bağdaşır yanını vardır?

Eğitim: halktan yana ve tamamen halk yararına bir kurum haline gelebilmesi için, alt yapının değiştirilmesi gerektiği doğrudur. Ancak eğitim düzenine karşı, devrimci eyleme girişmek için böyle bir şart yoktur. Devrimci eylem, temel çelişkiye dönük olarak, kitleleri etkileyecek her türlü üst yapı kurumuna karşı yürütülebilir yürütülmelidir.

bu, devrimci bir eylemdir

17 gün devam eden boykot ve işgalin hızı kesilmemiş görünüyor. Sağ ve sol çevrelerde zamanı şekli ve doğrultusu üzerinde, ağızdan açığa yazılarak veya kulaktan kulağa dedikodu yapılarak tartışıldı durdu. «Zamansız» dendi, «biz hazırlanıyorduk» dendi, «renksiz» dendi, «anarşi» dendi, «gayri meşrû» dendi, «reform» dendi, «hayri devrim» dendi, dendi, dendi... Elbet bunların hepsi söylenecekti.

Fakat olanlar söylenenlerin çok ötesinde, «eylem içinde eğitim» sloganının ayaklarının yere değmesi sonucunu doğuracak nitelikteydi. Bu, devrimcilerin, özellikle genç devrimcilerin ulaştığı ileri bir aşamayı. Hareket sadece bu sonucuyla dahi başarılı sayılmıyordu.

Olayları değerlendirirken, bazı önemli noktalara değinmek faydalı olacaktır.

Az gelişmiş ülkelerde, hattâ son yıllarda bütün dünyada toplumun kısa vadede en dinamik ilericisi unsuru okuyan gençlik olarak görülmektedir. Bunun nedenleri pek tabii geniş araştırmalarla daha sıhhatli olarak ortaya konulabilir.

Ancak biz ülkemizdeki üniversite gençliğinin dinamizmi üzerinde etkili olabilecek niteliklerinden hemen göze çarpan bir kaçını söylemeyi hatalı saymıyoruz. Bu nitelikleri şöyle sıralayabiliriz:

1 — Ülkemizde üniversite gençliğinin çoğunluğunu — sanılan aksine — mutlu azınlığın değil, küçük burjuva bürokratlarının çocukları meydana getirmektedir. Yapılan araştırmalar sonucu, Üniversitede okuyan gençliğin % 8'inin işçi, % 17'sinin köylü, % 33'ünün serbest meslek (tüccar müteahhit, sanayici), % 42'sinin ise memur ve subay çocuğu olduğunu göstermiştir. Bu rakamların ilk üçünün hangi sınıflara göre alındığını bilmemekle beraber, % 17'nin çoğunluğunun hali vakti yerinde köylülerin çocukları olduğunu, % 33'ün ise bir kısmının küçük burjuva çocuğu olduğunu tahmin etmek yanlış olmaz. Dikkat edilecek

nokta asker sivil aydın zümrenin, başka bir deyimle küçük burjuva bürokrasisinin çocuklarının yarıya yakın bir oranda olmasıdır. Küçük burjuva ve çok azınlıkta olan işçi ve köylü çocuklarının oranı bu orana eklenirse gençlerin büyük çoğunluğunun mutlu azınlık çocukları olmadığı ortaya çıkar. Bu sonuç, sosyalist gençlik arasında ciddi çalışmaya dayanmayan analizler sonucu ortaya atılan «mutlu azınlık üniversitesi» kavramına aykırı düşmektedir. Ama, her halde doğru olan sübjektif kanaatler değil, objektif gerçeklerdir.

Mutlu azınlık, nam-ı diğer hâkim sınıfların çocuklarının öğrenciler arasında çoğunlukta olmayışının ilk akla gelen nedenlerini şöyle sıralayabiliriz:

a) Bu sınıf yüksek öğrenim masraflarını güç de olsa karşılayabilen küçük burjuva sınıftan ve bürokrasiden niceliğe çok azdır.

b) Çocuklarını ülke dışında ve özel okullarda okutabilecek maddî imkânlarla sahip olduğundan, tercihini genellikle o yönde kullanmaktadır.

c) Toplumumuzun diğer sınıflarına kıyasla daha az doğurgandır.

Hâkim sınıfların çocukları, bu nedenlerle gençliğin çoğunluğunu meydana getirmemektedir ama şunu da kaydetmeliyiz ki, mutlu azınlığın çocuklarının üniversite öğrencilerine olan oranı bu sınıfın genel nüfusa oranından çok yüksektir.

Bu basit yapısal analiz bize neyi gösterir? Hemen şunu söyleyelim ki, gençliğin genellikle ilerici oluşunun, hattâ oldukça önemli bir kısmının da sosyalist oluşunun başlıca nedeni burada yatmaktadır. Gerçi üniversitemizde emekçi sınıfların çocukları okuyamamaktadır ve temel hedef onların okumasını sağlamaktır, ama, ilerici gençliği de mutlu azınlık çocukları meydana getirmemektedir. Gençliğin genellikle küçük burjuva kökenli oluşu, (da ha doğrusu genellikle mutlu azınlık çocukları olmayışı) onun aşağıda söyleyeceğimiz diğer nitelikleriyle birlikte

te ilerici ve giderek sosyalist olmasını sağlamaktadır. Bu önemli nokta asla unutulmamalıdır. Zira gençlik hareketlerinde, gençliğin yapısal karakteri, hareketinin stratejisi ve taktiği üzerinde büyük ölçüde etkili olmaktadır. Bu yapısal karakter, ülkemiz üniversitelerinde ilerici gençliğin iki kesimde yer almasına yol açmıştır. Birinci kesim; kökenine sadık kalan, küçük burjuva reformizminden yana olan anti-emperyalist, Atatürkçü gençlik meydana getirmektedir. Bunlar, küçük burjuva reformizminin ülke çapındaki ileri unsurlarıdır.

İkinci kesimi sosyalist gençler meydana getirmektedir. Gençliğin bu kesiminin de kökeni genellikle küçük burjuvadır. Fakat sosyalist ideolojinin sağlamlığı ve tutarlılığı, gençliğin bu kesimini bilinçlendirmiş ve emekçi sınıfın yanında yer almaya yöneltmiştir. Sosyalist gençlik, gençlik hareketlerinde en aktif olan unsurlardır. İdeolojik üstünlük bünde büyük rol oynamaktadır. Ve gittikçe gelişmektedirler.

2 — Gençliğin dinamizminde etken olan ikinci niteliği, toplumda okumak ve öğrenmek için objektif ve sübjektif en fazla olanağa sahip oluşudur. Bu özellik, emperyalizmin kontrolündeki eğitim sisteminin de aşılmasına ve onun dışında bilinçlenmeye yol açmıştır.

3 — Üçüncü nitelik, üniversite gençliğinin mevcut düzende ekonomik olarak şartlanmamış olmasıdır. Bu, gençliğin üretim ve değişim sürecinde yer almasından ileri gelmektedir. Ekonomik olarak şartlanmamış olması, fikri şartlanmaları zayıflatmakta, giderek bağımsız davranmayı getirmektedir.

4 — Dördüncü etken, bir arada bulunmaktır. Gençler senenin dokuz ayında bir arada bulunmakta ve bu beraberlik kitle hareketlerinin gerekli koşulunu sağlamaktadır.

Bütün bu olgular ve özellikle öğrenci kitlelerinin yapısı eğitim karakterini etkilememektedir. Zira eğitim karakterini tayin eden, üniversitedeki öğ-

renci yapısı değil, ülkenin genel ekonomik ve politik yapısıdır.

İşte kanatımızca, son hareketin iç dinamizmini bu çelişki sağlamıştır.

Bir yanda emperyalizme ve demokratik olmayan her şeye karşı gençlik, diğer yanda emperyalizmin kontrolü altındaki eğitim sistemi ve onun temsilcisi üniversite yönetimi.

Boykot ve işgal olaylarının İlahiyat Fakültesinde şeriatçılar tarafından başlatılmış olması, yukarıdaki çelişkinin temel itici güç olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. Zira kimler tarafından başlatılırsa başlatılsın, öğrenci hareketi, bu çelişki yönünde gelişmiş ve bu gelişmeye ters düşen unsurları saf dışı etmiştir.

Olayların başlangıcında, hâkim sınıfın kendi kontrollerinde dansçı bir dövüş yapmak istediklerini doğrulayan bir çok belirtiler vardır. Meselâ hareketi İstanbulda MTTB gibi İÜTB gibi faşist unsurların kontrolündeki örgütler başlatmak istemiş, hareket gelişirken de, kontrol edilecek için büyük çabalar sarfetmişlerdir. Bu arada iktidar paralelinde veya daha sağdaki bütün yayın organları, işgali desteklemekte yarışmışlardır (1).

İktidarın başlangıçtaki müsamahakar tutumunu da, kontrollerindeki bir gençlik hareketine teşne olduklarını gösteren belirtiler arasında sayabiliriz.

Ancak, gerek iktidar ve sağ öğrenci kuruluşları, gerekse sol partiler ve bazı sol öğrenci kuruluşları, gençliğin birikiminin yönünün önceden değerlendirilmediği için aldandırlar veya pasif kalmışlardır. (Fakat hemen şunu da söyleyelim ki, sosyalist öğrencilerden başlangıçta tereddüt gösteren bir kısmının, tereddütlerini yenip harekete sarılmaları, kendileri ve hareket için olumlu bir davranış olmuştur.)

İktidarın ve sağcı çevrelerin öğrenci boykot ve işgallerine gösterdikleri aşırı ilgi, çeşitli çevrelerde başka başka şekillerde yorumlanmış, hattâ bu konuda bazı sol çevreler, sağın bir darbe hareketine başlangıç olabileceğini de söylemişlerdir. Bu aşırı yorumlardır

ki, yukarıda değindiğimiz tereddütleri doğurmuş ve bazı sosyalist öğrencilerin başlangıçta «izlemci» ve «gözlemci» kalmalarına yol açmıştır. Fakat sosyalist öğrencilerden gençliğin birikimini doğru değerlendirenler, atak davranışlarla hareketin kontrolünün sağcılara geçmesini önlemişler ve daha sonra kendilerine katılan diğer sosyalistlerle birlikte iktidarın haziran çıkışını ters çevirerek, devrimci yönüne oturtmuşlardır.

Saçıların haziran çıkışını plânlamalarının sebebi nedir? Elbette ki bu soruya kesin cevaplar vermek mümkün değildir. Ancak iktidarın ve iktidarın daha sağındaki çevrelerin olaylar boyunca davranışları bazı yorumlar yapmaya imkân verecek niteliktedir.

Önce şunu söyleyelim ki, sağ çevreler haziran çıkışını bir teröre giriş olarak plânlamamışlardır. Hareketin devrimci nitelik kazanması karşısında şaşkınlık ve pasiflik bunu göstermektedir. Akla en yakın gelen amaçlar ise şöyle sıralanabilir:

1 — Saçlıların iki-üç senede, hukuki cambazlıklarla ele geçirdikleri öğrenci kuruluşları birer tabelâ kuruluşları olmaktan öteye gitmemişlerdir. Örneğin 5-6 senedir ellerinde bulunan Millî Türk Talebe Birliği, bütün çabalara rağmen ancak İmam Hatip Okulu öğrencilerini harekete getirir bir kuruluş olabilmıştır. Oysa gençlik, Türkiye'nin bugünkü şartlarında — işçi sınıfının ve köylülerin henüz bilinçlenip ülke sorunları üzerinde aktif rol oynamadığı bugünkü şartlarda — önemli bir güç kabul edilmektedir. Ve bu güç — eski aci tecrübelerle dayanarak — iktidarın karşısında yer alması hiç de arzu edilen bir şey değildir. Daha sağdaki çevreler için ise, gençlik sola karşı vurucu güç olarak kullanılması gereken bir kaynaktır. İşte bu iki neden iktidar - aşırı sağ ortaklığı, kendi kontrollerindeki örgütler aracılığıyla gençliğe ihnas dağıtıp, onları bu örgütlerin arkasında toplama gayretine itmiştir. İşgalin ilk günlerinde MTTB nin ve TMTF in harekete sahip çıkan

«İnsanoğlunun kazanacağı en büyük zafer, korkuyu yenmesiyle elde edilecek zaferdir.» İ. Hakkı TONGUÇ.

Korkuyu yenmek zor. Çünkü daha doğduğumuz günden korkutularak yetiştirilmeye zorlanmışız. Çocuk ruhumuza işlemiş anemizm korkuyu. Korkutarak büyüttümüz bizi. Kulağımıza söylenen ninnileri korkulu kelimelerle doldürmüş. Sokak ta büyüklerden korkmuşuz. Okulda hocamız falakasındaa yılmışız. Korkutarak öğretmek, bir eğitim metodu olmuş.

Büyümüşüz. Şehre inmişiz, foter şapkalıdan, boz urbali jandarmadan, siyah giyinmiş tabancalı polisten korkmuşuz. Köye gelen tahsildardan bir başka korkmuşuz. Aç kalmışız korkmuşuz, tok olmuşuz korkmuşuz. Korkumuzdan emeğimizin karşılığını isteyememişiz. Çekinerek gitmişiz patronun yanına. rkek ürkek girmişiz bize hizmetle görevli memurun yanına. Ürkekliğimizi sezenler azarlamış, kovmuşlar bizi.

Size bir şey diyeyim mi dostlar, bahçe finosu bile korkanı tanıır, kaçanın paçasından yapışır. Ama korkmayan bir insan şöyle bir dik dik baksa en azlı koyun köpeğinin yüzüne; köpek olduğu yerde durur ve durduğu yerde korkusundan havlar. İsterseniz bunu bir deneyin korkmadan.

Türkiyemizin 16 bin köyünü adım adım gezmiş, görmüş, incelemiş bir adam tanıır mısınız? Ben tanıtayım, büyük eğitimci TONGUÇ. Korkuyu yenen adam.

Bir genel müdürdü Tonguç. Karanlığı yırtan ışığı köye götürsen büyük bir eğitimci idi Tonguç. Türk tarihinde O'nun kadar köy gezmiş, O'nun kadar köyü ve halkı tanımış bir eğitimciye rastlanamaz.

Pestalozzi, yoksul çocukların eğitimini üzerine almış, denemelere girişmiş ve dünya eğitiminde örnek adam gösterilmiştir. Halbuki Tonguç, Pestalozzi'nin çerçevesini taşmış dünyaya, özellikle geri kalmış ülkelere bir eğitim formülü koymuştur. Köy eğitimi, iş eğitimi formülü,

Tonguç, Türk köylüsünü tanımıştır. Ondaiki cevheri keşfetmiştir. Değerler kaynağının köyde olduğunu, saklı durduğunu anlamıştır. Korkudan meydana çıkarılmadığını görmüştür. Kasıtlı olarak uyandırılmayan bu değer dolu ocakları işletmeye açmıştır. Ama köyü emmek için değil, köyü sömürmek için değil, köyden aldığı ham maddeyi işleyerek gene köye vermek için...

Tonguç'un kurduğu ve geliştirmek istediği Köy Enstitüleri Türk köyünü canlandırmadan öte, dünya uluslarının dikkatini çekmiş ve kendilerine örnek olabilecek eğitim yuvaları haline almıştı. Bu konuda dünya dünya devletlerinden eğitim uzmanlarının incelemek üzere geldikleri Köy Enstitülerimiz kendilerini duygulandırmış ve övücü, örnek alıcı sözler söylemelerini doğurmuştur. Bakınız, Afrika, Asya, İtalya, İran ve Ortadoğuyu adım adım gezmiş, daha sonra Türkiye'ye gelerek etüdler yapmış olan ünlü Portekiz gazetecisi Manuel L. Rodrigues, Köy Enstitüleri için şöyle der: «Kanaatım şudur ki, bütün dünyada eşine hemen hemen hiç rastlanmayan çok orijinal ve ciddi cesaretle bir teşebbüs. Burada yetişen köylü gençleri tekrar köylerine geri yollamak ve oradaki çocukları yetiştirmek üzere vazifelendirmek fevkalâde bir buluş. Ders programlarına gelince, köyü ve köylüyü maddî ve mânevi bakımdan kalkındırabilecek şeylerin hemen hepsini toplamıştır. Türkiye'nin Köy Enstitüleri birçok memleketlere olacağı gibi, Portekiz için de güzel bir örnektir. Bilirsiniz ki, Portekiz'de köyler birbirlerine oldukça uzak kurulmuşlardır. Ve gene esfle kaydedeyim ki, çoğu bugün öğretilenizdir. Sizin enstitülerini görmekle, eli-

me, eğitim sahasında işlenecek ve yurduma fayda getirecek çok geniş bir mevzu geçirmiş oldum.»

Amerikan kongresinin ilk kadın sayısları Miss Jaenette Rakin ise:

«Siz demokrasiye ulaşmanın gerçek yolunu bulmuşsunuz. Bu enstitüler tamamıyla mütecanis, muvazeneli ve ahenkli bir cemiyet tipinin birinci garantisidir. Enstitülerinizde memleketin kendi bünyesinden fıskırma kuvveti ve sıhhatli bir gençlik buldum.» demiştir.

Yabancıların köy enstitüleri için söyledikleri övücü sözleri vermeden en iyi bir eğitim kitabı çıkar ortaya. Ben burada daha önce örnek toplamadıyacağım ki, ne kadar yabancı uzman getirmişsek Türkiye'ye, eğitime yön vermek için nekadar komisyon göndermişsek, dışarıya, hepsi de Köy Enstitülerimizden söz etmişler ve rahmetli Tonguç'un buluşunu raporlarına temel nokta almışlardır.

Amerika'da bir eğitimci uzmanımıza, Amerikan eğitimcileri: «Burarlarda ne geziyorsunuz siz Köy Enstitüleri ile en iyi yolu bulmuşsunuz, gezmeniz anlamsız» demişlerdir. Ama gel gör ki, köylümüzün korku perdesinin yırtıldığını gören halk sömürücüleri korkmağa başlamışlar ve yırtılan bu karanlık perdeyi dikmeye çalışmışlardır. Karanlıkta yarar görenler zehirli dillerini dünyanın en büyük Türk eğitimcisi Tonguç'a ve eserlerine uzatmış zehir akıtıma uğraşmışlardır. Bu uğraşı sürdürülmektedir bugün de..

Tonguç denince, Köy Enstitüleri, Köy Enstitüleri denince Tonguç akla gelir.

Tonguç denince, üretici eğitim, iş eğitimi usuları kuralar. Tonguç denince, Türk köylünün canlandırılması uyanır kafalarda. Tonguç denince, korkuyu yenmiş 17 bin Köy Enstitülü genç hatırlanır ve sömürücü düzenin sahipleri ırganlanır.

Tonguç, hakkını almasını bilmeyenlerin öncüsü, köy çocuklarının eğitim babasıdır. İsviçre Eğitim Ansiklopedisinde en büyük yeri kapsayan tek eğitimci Tonguç'tur.

Tonguç'un bu ölüm yıldönümünde O'nu yakından tanıyan birisi olarak diyorum ki; Tonguç'a uzatılan kötü dil Türk köyüne uzatılan dildir. O, sandalyasına oturmadı genel müdürlüğünde. Kalem emfandisi görünüp, döner sandalyada öğretmen kıymı evrakı imzalamadı. Osmanlı memuru değildi O. Köy, köy, ev ev, gezdi. Yaratmak istediği, uyandırmak istediği Türk köyü vardı. Rahat edemeydi evinde. Fakat daha tez yanan halk düşmanı sömürücüler erken ayırdılar O'nu savaş alanından. Eğer birkaç yıl daha savaşını sürdürebilseydi sömürü düzeni yıkılmıştı şimdi.

Tonguç gitti. Ama O'nun kurduğu Köy Enstitülerinin ürünleri kıymılarla da bitmiyor. Arkası var. Budandıkça daha çok güçleniyor. Tonguç'un başlattığı savaş sürüp gidiyor. Çıkarıcıların, rahatseverlerin ke-yifleri yerinde değil. Bu çıkarıcılar, gayrimişru kazançlarının büyük bir kısmını köy enstitüleriyle savaş için harcıyorlar. Köy Enstitüleri çıkarıcıların başlarının derdi oldu bugün. Elbette istemezler. Elbette çamur atacaklar. Onlar atadursunlar, yakındır Tonguç'un anılarınm dikileceği günler.

Evet bugün Tonguç gönüllerde ve fikirlerde yaşıyor. Ama bir gün kadırbilir Türk köylüsü O'nun heykelini dikecek köylerine. Çünkü yeni yetişen kuşak O'nu çok iyi anıyor. Bu ölüm yıldönümünde O büyük Türk eğitimcisini rahmetle analım.

TONGUÇ ANITI

Ahmet Nuri MACİT

ve tam destekliyen beyanları, bu arada iktidarın dümen suyundaki üniversite yöneticilerinin, işgalin ilk günlerinde reforma taraftar olduklarını ve bu konuda hazırladıklarını belirten sözleri, daha sonra Ekrem Şerif Egeli başkanlığındaki İstanbul Üniversitesi Senatosunun işgalci öğrencilerle değil de, adı geçen öğrenci kuruluşlarıyla müzakereye oturmak çabaları, bu kanaati kuvvetlendirmektedir.

2 — İktidar - Aşırı sağ ortaklığının bir taşla vurmak istedikleri ikinci kuş ise, üniversitenin özerkliği olduğu anlaşılmaktadır. Gerek CKMP nin ve AP nin hazırladıkları yeni üniversite kanun tasarıları, gerekse sağcı basının yayınları ve sağcı öğrencilerin hazırladığı öğrencilere dağıttıkları broşürler, bu konuya hak verecek niteliktedir (2).

İşi gürlüğe getirip, bir yandan öğrenciyi kolay sınıf geçme imkânları vererek tepkisini önlemek, diğer yandan reform adı altında üniversite özerkliğine el atıp, öğrencisiyle ve devrimci öğretim üyesiyle gittikçe dikleşen bir kurumu safdışı bırakmak.. Bu plânın ikinci amacı için kurnazca bir yöntemdir.

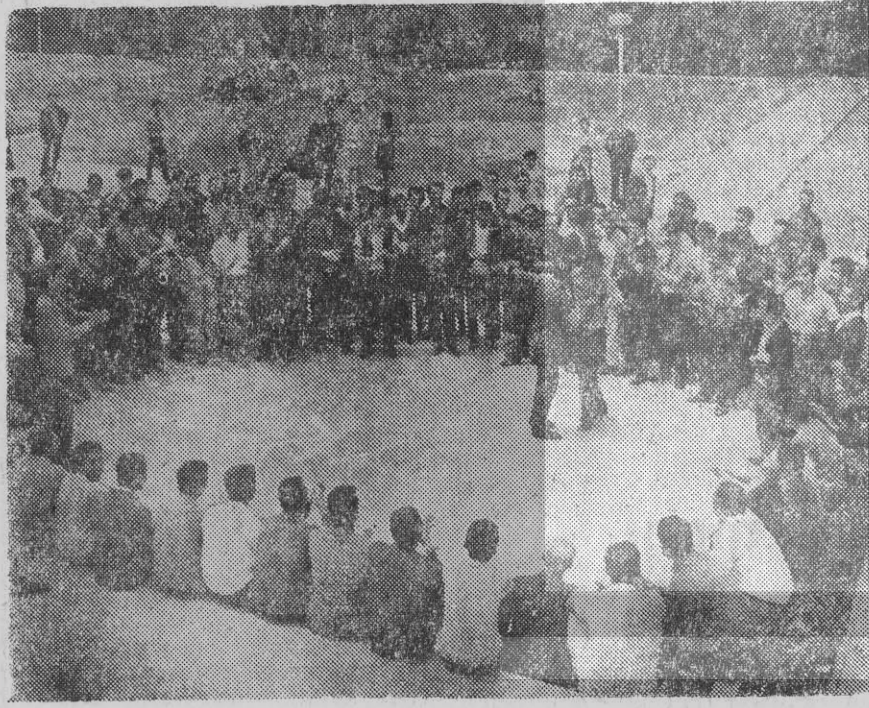
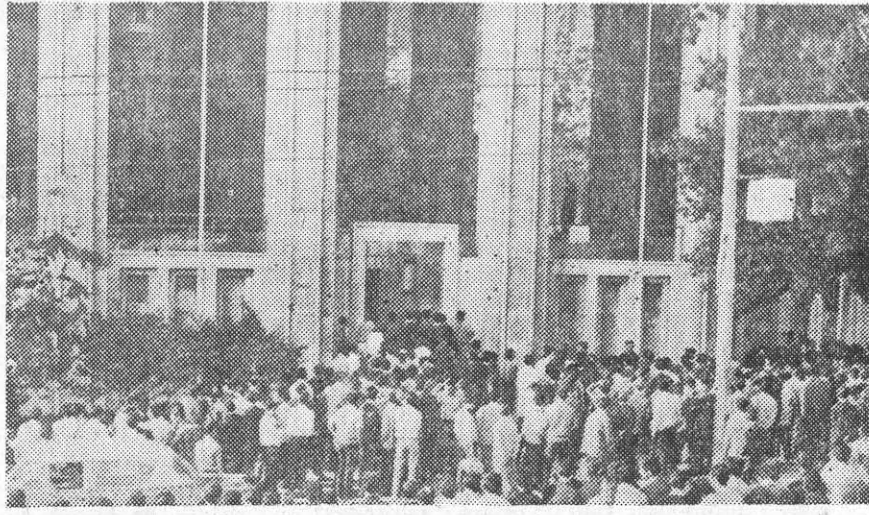
Fakat daha önce değindiğimiz gibi, okuyan gençliğin ilerici niteliği ve sosyalist gençlerin uyanık ve atak davranışları bu plânları kökünden suya düşürmüştür.

Çeşitli fakülte ve yüksek okullarda başlayan işgal ve boykot olaylarının, kendiliğinden gelişen ve genişleyen bir hareket olduğu anlaşılmıştır. Kendiliğinden ortaya çıkan bu geniş kapsamlı hareketin, temel itici gücünün, öğrencinin sınıfsal yapısı ve bilinç seviyesi ile eğitim düzeni arasındaki ilişki olduğunu söylemiştik. Ancak, muhakkak ki, tek etken bu değildir.

Toplumumuzdaki çelişkilerin öğrencilere yansıyan daha pek çoğu bu harekete etken olmuştur.

Hareketin getirdikleri zerinde de kısaca durmak faydalı olacaktır:

1 — Bu eylem kesinlikle göstermiştir ki, içinde bulunulan toplumun sınıfsal yapısı, bilinç seviyesi ve birikimi iyi değerlendirilmedikçe sosyal gelişimin dışına düşülür. Gençliğin ilerici niteliği gözden kaçırıldığında, nasıl gelişimin ardında kalıyorsa, herhangi bir üniversitede öğrencilerin sınıfsal yapısı ve bilinç seviyesi düşünülmeden çoğunluğunu sosyalist kabul ederek girişilen kitle hareketlerinde de böyle başarısızlık olasılıkları belirir. Bu günkü üniversite gençliğinin sınıfsal yapısı, girişilecek kitle hareketlerinin sosyalist karakterde değil, antiemperyalist ve demokratik karakterde olmasını gerektirmektedir. Kaldı ki, gençliğin bugünkü sorunları da hareketin bu yönde olmasını zorunlu kılar. Zira eğitim düzeni, bazı çevrelerin düşündüğü gibi, burjuva eğitim düzeni değil, bir sömürge eğitim düzenidir. Ülkemizde ekonomik ve politik gücü ekinde bulunduran güçlü bir millî burjuvazi bulunmadığı ortadadır. Böyle güçsüz bir sınıfın kültürünün, hâkim kültür olması hele bunun eğitim düzenini tayin etmesi düşünülemez. Eğitim tarihimize bakıldığında, eğitimimizin burjuvazi tarafından değil, emperyalizm tarafından kontrol edilmede olduğu ortaya çıkarılır. Son öğrenci hareketleri dolayısıyla bir basın toplantısı yapan İstanbul Mimarlar Odası, bu konuda ilginç açıklamalarda bulunmuştur. Mimarlar Odası verdiği yazılı metinde: «Eğitimimiz, tanzimat hareketleri ile beraber yoğun bir saldırıya geçen dış etkenlerin zorlamasıyla bir sömürü eğitimi haline sokulmuştur. Bunun somut örneği olarak yabancı okulları gösterebiliriz. Örneğin tanzimatın başlangıcı olan Galihane Hat tın okunduğu 1839 yılından, Birinci Dünya Harbinin başladığı 1914 yılına kadar geçen 75 yıl içinde Anadolu'da tam 86 adet yabancı okulun açılmış olduğu bugün tesbit edilmiştir. Gene örneğin 1892 yılında 306 papaz 354 rahibinin bu okullarda görevli buldukları da bilinmektedir. Aynı süre içinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından açılan okulların sayısı ise, bir elin parmakları kadar bile değildir.» demektedir. Ayrıca aynı metinde, gelişmiş toplumların egemenliklerini, araştırma ve bilginin eseri teknolojik ilerlikleriyle sürdürdükleri belirterek, «sömürge eğitiminin ilk yöntemi, toplumların bilgi ve tekniklerini geliştirme yeteneklerinin körletilmesidir.» demektedir. Emperyalizmin eğitime el atmasının önemli nedenlerinden biri de, ucuz ve sadık teknokrat yetiştirmek istemesidir. Emperyalizm yatırım

yaptığı ülkelerde nasıl ucuz işçi kullanılarak kârlılığını artırıyorsa, aynı şekilde ucuz teknokrat kullanarak da kârlılığını artırmak istemektedir. Bu ve buna benzer nedenlerle emperyalizm tarafından kontrol edilen eğitim sisteminde atılacak ilk devrimci adım, herhalde Marksist bir eğitim düzeni kurmak olmayacaktır. Bu konuda atılacak ilk adım; eğitimdeki yabancı etkileri yok etmek, gerçekten millî ismine lâyık ve demokratik bir eğitim sistemi kurmak olacaktır. Meseleyi böyle koyduktan sonra ortaya atılacak şiarların ve ulaşılabilecek hedeflerin neler olması gerektiği kendiliğinden belirlemektedir. Şiarlar ve hedefler hem öğrenci kitlesinin sosyal yapısına ve bilinç seviyesine, hem eğitimimizin bugünkü durumuna, hem de ülkemizin içinde bulunduğu devrim aşamasına uygun düşmelidir. (Bu sonuncu şart, hareketin halkla ilişki kurabilmesi, yani başariye ulaşabilmesi için gerekli olan asgari şarttır.)

2 — Son zamanlara kadar bazı sosyalist öğrenci çevrelerinde şu yanlış kanaat hâkimdi: «Ülkemizde köklü bir düzen değişikliği olmadan, eğitim sistemini düzeltmeye çalışmak boşuna zaman harcamaktır. Eğitim gibi üst yapı kurumlarını bırakıp, alt yapı değişikliklerini sağlamak için çalışılmalıdır.»

Bu görüş, ilk bakıldığında doğru gibi görünmekteyse de, temelinde pasifist eyilimlerin, eylemden kaçmak için yaptıkları sol görevlikler yatmaktadır. Bu görüş, devrimci eyleme henüz girmiş genç kitleleri büyük ölçüde etkilediğinden, evvelden dinamik olan genç ve samimi devrimciler derece tehlikeli bir görüştür, bunun için üzerinde durmak gerekir.

Aksini düşünmek, devrimcileri her türlü eylemden alıkoymak ve halkın karşısında lâfazanlık yapan misyonerler durumuna düşürür.

Neysaki, son gençlik hareketi böyle düşünen sosyalist gençlerin sayısını azaltmıştır. Bu kıvanç duyulacak bir sonuçtur.

3 — Son hareket gençliği, kolektif mücadele bilincine ulaştırmıştır.

Bu önemli bir aşmadır. Çevirdikleri manevralarla vartayı atlattıklarını zanneden komprador iktidarı ve onun dümen suyundaki üniversite yöneticileri yakın bir gelecekte yanıldıklarını anlıyacaklardır. Gençler ulaştıkları kolektif mücadeleye bilinci sayesinde artık uzun vadeli savaşlarını sürdürmek olanağına sahiptirler. Yani hareket, bugünkü anlaşmalarla sona ermiş değildir. Zira gençler ile eğitim düzeni arasındaki temel çelişki kaldırılabilmemiş değildir. Bundan dolayı uygun şartlarda temel şiarlar ortaya atılarak güçlü mücadelelere girilecektir. Beklemek ve görmek gerek.

(1) Örneğin Tercüman gazetesinin fıkra yazarı Ahmet Kabaklı, ilk günlerde destekliyen tutumunu 27.6.968 tarihli gazetede, kendi kendine sorup, sonra gene kendi kendine cevap vererek şöyle mazur göstermek istemektedir:

«İlk günlerde boykotu hattâ işgali siz de tasvip ettiniz. Çocukların iki yıldan beri istedikleri hakları kopyalarını için malesef başka çare bulunmadığını söylediniz. Hocalara ve idarecilere veryansın ettiniz...»

— İyi ama o zaman işin «rengi» belli değildi. Teşkilatlı ilerici İler Üniversitenin beynini zaptederek oraya mevzilenmemiştiniz. En tüccar, en ehli-yetsiz fakat cinsleri malûm Prof. ların akıl hocalığına giriştiğini bilmiyorduk. Nihayet isteklerin akla yatkınları Senatoca kabul edilir edilmez bu taşkınlıkların biteceğini umuyorduk.»

(2) İ.Ü.T.B. nin sağcı başkanı Ufuk Şehri'nin hazırladığı ve bolca bastırılan 32 sahifelik broşürün «Üniversite Muhtariyeti» başlıklı bölümünde «çalışmaların içyüzü hakkında yazının başından beri verdiğimiz misaller ve olaylar Üniversitenin, muhtariyeti kötüye kullandığını apaçık ortaya koymaktadır. Üniversite millet vidadından kendisine bağışlanan, sırf manevî karakter taşıyan ilmi muhtariyeti, tam bir anlayışsızlıkla maddî iktidara bağlı idari ve hukuki bir muhtariyet telâkki etmiş ve bunu zaman zaman bir silâh gibi kullanmıştır. denilmektedir.

ULUSAL AÇIDAN

Berber berberi sömürüyor mu?

Ahmet SAY

İlhami Soysal'la bundan altı yıl önce tanışmıştık. Yol üzerinde tanıştık ve aksilik bu ya, hemen oracıkta çatıştık.

Ben o zaman askerden yeni dönmüştüm. Anadolu gerçeğinin iki yıl boyunca benliğimi dolduran katliğı herkese anlatmaya çalışıyor, anlatamadığım zaman da köpürüyordum. Anadolu insanının çilesi beni öylesine derinden etkilemişti ki, kafamda en radikal çözüm yollarını evirip çeviriyor, konuştuğum herkesi ilmlı olmakla suçluyordum. İlhami Soysal ise, o günlerde kurulmuş olan Sosyalist Kültür Derneğinin önderlerindendi. Ben bu Sosyalist Kültür Derneğinin yararlı olacağına inanmıyordum o zamanlar. Arkasında türlü hesaplar olduğu kulağımıza geliyordu. Dolayısıyla, İlhami Soysal'ın da pişmiş aşı su katmak isteyenlerden olduğunu tahmin ediyordum.

Tatlı bir sonbahar akşamı, Ankara'nın bulvarında üç beş kafadar arkadaşla bu konuları hararetle tartışıp yürürken, içimizden biri, karışan gelen bir gurubu göstererek:

— İşte, Soysal'lar geliyor, dedi.

Arkadaşım «Soysallar» dediği grupta Mümtaz ve İlhami Soysal vardı. Nerden gerekti, nasıl oluverdi bilmiyorum, bu iki grup birleşti. Ayaküstü tanışmalar, birbirini süzmeler, önceden tanışık olanlar arasında hal hatır sormalar vesaire...

Ve tabii hemen sadede geçildi: Sosyalist Kültür Derneği yararlı mıydı, değil miydi? İşçi Partisinin gelişimini engeller miydi, engellemez miydi?

Ben, bu sorulara hep olumsuz cevaplar yetiştiriyordum. Bence, Sosyalist Kültür Derneği zararlı bir kuruluştu, İşçi Partisinin gelişimini engellerdi. İlhami Soysal ise, karşı görüşü savunuyordu.

— Arkadaş, diyordu, sol cepheye hizmet eden ne kadar kuruluş olursa, o kadar iyidir...

— Yok efendim, diye karşılıyordum, pişmiş aşı su katmanın anlamı var mı?

Bilmiyordum ki, ortada ne pişmiş bir aş vardı, ne de aş pişerken kendiliğinden sulanacaktı.

Ve bu ayaküstü tartışmalar süresince, kimbilir daha ne sözler batırmışım İlhami Soysal'a. Kimbilir kalbini nasıl kırmışım...

Belki İlhami Soysal bu küçük tartışmayı hatırlamaz. Ama ben, her hatırlayışmda ezik bir taraf bulurum içimde.

Geçen gün, bir münasebetle İlhami Soysal'ı ziyarete gittiğimizde, yanımdaki arkadaş sordu:

— Türk Sol'u nasıl buluyorsun ağabey?

— Ben Türk Sol'uyum, beni bana mı soruyorsun?

Bu cevabı o kadar çabuk, kendiliğinden, tabii bir şekilde söyledi ki, üzerinden altı yıl geçse gene de sevinçle hatırlarım. Ama bu sevinç Soysal'ın kendisini Türk Sol'un kadrosundan saymasından fazla, solcuların birbirini benimsediğini göstermesinden geliyordu.

Garip değil mi? Altı yıl önce, tanışır tanışmaz çatışan ve ayaküstü birbirine zıt sözler söyleyen iki solcu, bugün tamamen aynı paralele girmişlerdi. Herhalde bu paralellik, son altı yıl içinde edindiğimiz tecrübelerin doğal sonucuydu. Bugün, emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı mücadele yoluna bıyıkları yeni terliyen gençler bile ser koymuşken, İlhami Soysal gibi yiğit ve başarılı bir gazeteci mi yan çizecek?

Anlamak istemiyene davul zurna azdır derler ama, gerçek bir sosyalist toplumu bilimsel açıdan tahlil edebilen adamdır. Dostunu düşmanını ayırt edebilen adamdır. Özüdeki devrimci adamın ne olduğunu gören adamdır. Bu devrimci adamın ne şekilde atılacağını bilen adamdır. Toplumunun bütün çelişkilerini gösterebildiği gibi ikinci ve üçüncü derecedeki çelişkilerin yanında ana çelişkiyi tahlil edip devrimci stratejiyi çizen adamdır.

Bunları yapabilecek düzeye geldi artık Türk solcuları. Temel çelişkinin ne olduğunu biliyoruz. Temel çelişkiye göre, kimlerin dost, kimlerin düşman olduğunu biliyoruz. Üstelik, bilmek için, öğrenmek için, olanaklarımız her zamankinden fazla. Yabancı dil bilmemek de mazeret değil şimdi. Elimizdeki Türkçe kaynaklar, eğriyi doğruyu göstermeye yetiyor.

— Gâvura ve gâvurun işbirlikçilerine karşı mücadele gerekli mi, gereksiz mi? diye bir tartışma konusu olabilir mi solcular arasında? Ve yolda yürüyüp giderken, genç arkadaşlardan birisi gelip:

— Gâvuru mavuru boşver, berber ustası berber kalfasını sömürüyor, gel bu sömürüyle savaşıalım, dese, gülüp geçmez miyiz? Biz de öyle yapıyoruz.

Şunu da belirtiyim: Emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı kalemiyle zorlu bir mücadeleye girişmiş olan yazarlarımızın her günkü sütununda, sevgilisine lâf atan adamın kulağını ısırarak başka bir adama ait bir haber okumak fena halde yadırgatıyor bizi. Soysal'a âcil şifalar dileriz.

NOT: Bu yazı, İlhami Soysal henüz hastaneyken kaleme alınmıştır.

sanat

bir amerikan dergisinin
sorularına cevap

Maksim GORKİ

da. Uygarlığımızın, gezegenimizin en çirkin uygarlığı olduğunu düşünmekteyim. Çünkü bu uygarlık, Avrupa uygarlığının çeşit çeşit ve utanç verici her türlü sakatlıklarını muazzam bir şekilde abartmış bulunuyor. Avrupa sınıf devletinin sinizmi yüzünden feci bir şekilde sapıktı. Ama Avrupa'da sizin milyarderleriniz ve milyonerleriniz, yani ülkenizi dejenerelerle takdim eden kimseler kadar habis ve anlamsız tecelliye rastlamak gene de mümkün değildir. Her halde, bir çocuğu sırf meraktan öldüren o iki Bostonlu zengin çocuğunun davasını hatırlayacaksınız. Ve ülkenizde «züppe-lik» ten, meraktan ileri gelen buna benzer daha kaç suç işlenir kim bilir?

Avrupa'da, ezilen ve savunmasız olan vatandaşların durumuyla caka satılabilir, ama gene de utanç verici Sacco ve Vanzetti'nin öldürülmesi kadar ileriye gitmedi. Fransa'da da utanç verici bir dava, «Dreyfus Davası» olmuştur. Fakat Fransa'da Zola, Anatole France gibi kimseler suçsuzdan yana dikildiler ve binlerce kişi izledi onları. Savaşın sonra Almanya'da Ku Klux Klan'a benzer, adam öldüren bir örgüt çıktı ortaya. Ama bunlar toparlanıp mahkeme önüne çıkarıldılar. Ülkenizin modası ise bu değil. Orada Ku Klux Klan, renkli insanları öldürüyor, sinik bir şekilde yok ediyor ve tıpkı sosyalist işçiler üzerinde eyalet valilerinin yersiz suçlamalarıyla siddet uygulaması gibi, kadınlara bile yersiz suçlamalar yapıyorlar.

Avrupa, başka bir utandırıcı hastalık olan Yahudi düşmanlığından acı duyuyor ise de «renkli» halkın gördüğü eziyete benzer bir şey orada. Oysa, Amerika da, o hastalığa (Yahudi düşmanlığına) yakasını kaptırmış durumda.

Suçlar, Avrupa'da da durmadan artıyor ama, sizin gazetelerinizden yarıya varırsak, borsalardaki ve banka lardaki haydutların yanı sıra, silah ve bombalar kuşanmış haydutların bulunduğu Chicago'da olan bitenlerin yanına erişebileni yok. İçki yasağının ülkenizde yarattığı kanlı kavgalar da Avrupa'da mümkün değildir. İngiliz klâsiklerini alenen yakan Chicago Belediye Başkanınız gibi bir belediye başkanı Avrupa'da bulamayacaksınız. Bernard Shaw'un, NATION dergisi başyazarı O. G. Villard'ın Amerikayı ziyareti için yaptığı davete verdiği kadar müstehzi cevabı başka hiçbir ülkeyi ziyaret etmesi için yapılacak davetlerde kullanmayacağımı sanırım.

Kapitalistler bütün ülkelerde insanlıktan uzak ve isyankâr bir kabiledir, ama sizinkiler beterin beterdir. En aptalca para hırsı bürümüşdür onların gözlerini, Sırası gelmişken söyleyeyim, benim, «iş adamı» sözcüğünü özel olarak verdiğim anlam manyaktır.

Bütün bunların ne denli budalaca ve utandırıcı olduklarını bir düşünün hele; Bunca güçlüklerle kendisine çeki düzen verdiğimiz ve zenginleştirdiğimiz gezegenimiz, yani yeryüzünün tümü, para kazanmaktan başka hiçbir şeye yaramayan önemsiz bir kabilenin hırslı pençeleri arasındadır! Bilim adamlarının, mühendislerin, şairlerin ve işçilerin, yani «ikinci doğamız» o-

SU

Sennur SEZER

— Kurşunlar göğse değende
Suyu söyler savaşçı —

Su
Ey büyük su
Kurşunlar göğse değende savaşçının söylediği
İnlediği gebe kadınların
Ey kumsalda küçük damla
Kayalar üstünden aşanda kerpiç evleri basanda
Çarıkların hamalı

Ey dağlara saklayıp türkülerini
Çıgırlarıyla değirmenler dönen
Ve vurulduğu zinciri seven
Çirkin kalesi aydınlığın
Yarın seni dağlara çakacağım
Ki ovaya dökülsün ışıkların

Su
Ey büyük su
Ey gücünü bilmiyen dev
Ey çirkin uyku

★

KÂĞITÇA

Muzaffer ARABUL

Mehmet Ali Ermiş için

Uzun tuz kervanları geçen,
Bir içim suya doğru.
Kâğıdı nasıl bulmuş Çinli,
Ve barutu?
Bir avuç yürektir,
Umudun alevi,
Gök yapırağı yumdukça biri,
Ölü ağacı güzelleşti.

Mermer direklerle,
Koca bir çağ iskeleti,
Birazdan dökülecektir.

ÇAĞDAŞ YUGOSLAV ŞİİRİ

Yalnızlık

MARKO RİSTIĆ (Nox Microcosmica) ten
Çev.: Sennur SEZER - Adnan ÖZYALÇINER

Ve gideceksin izinde gözyüzüyle toprağın
İz bırakmamacasına adımların karda
Bilemeyeceğim gizlediklerini bile belki
Yıldızlardan derlediğin çeyizini gençliğinden beri

Gece gecedir ıssız ve kara
Yarının çekiciliğine akan
Umutsuzca akacaktır bu ırmak
Bekledikçe yasalarla özgürlük karanlıkta

Sevgi ışıklı gökleriyle günlerin ardında
Sevgi ıssız dağların ardındaki umut
Yüreklere gözyaşıyla dolup taşmada
Duyulmuyor güneşle salı taşıyan dalga

lanların, kültürümüzün kurucularının o harikulâde yaratıcı gücü, kanı ve beyinleri, bu ahmaklar tarafından sarı sarı maden yuvarlaklarına ve çek yapırları haline çevriliyor.

Kapitalistlerin iman ettiği paradan başka ne var? Onları kaçınılmaz olarak mahvedecek, fakat patladığı zaman onlarla birlikte bir sürü kültür hazinesini de yok edecek olan karamsarlık, haset, hırs ve nefret. Korkunç olan trajedi, marazî olarak dümura uğramış bulunan uygarlığımızın sizin için neler hazırlamakta olduğudur.

Kişisel olarak, elbette ki, asil uygarlığın ve hızlı kültürel ilerlemenin, siyasi iktidarın tümüyle çalışan insanlara ait olduğu, başkaların emeği ile geçinen asalakların bulunmadığı yerde mümkün olduğu kanısındayım. Ve de elbette ki, kapitalistlerin tehlikeli bir insan grubu olarak ilân edilmelerini,

sükün içinde ölüp gidecekleri bir Okyanus adasına sürülmelerini tavsiye ediyorum. Bu sosyal bir sorunu, bir araya toplandığı zaman «bir ulusun tarihi» diye adlandıran dram ve trajedileri yaşamamış kimselerin bön iyimserliğinden başka bir şey olmayan «Amerikan idealizmi» nin tüm ruhuya en merhametli şekilde çözmenin yoludur.

Düzeltilme

Geçen sayımızda yayınlanan, Kendi Kendinin Karşısında Yazar başlıklı yazı, Ahmet değil ADNAN ÖZYALÇINER'dir. RIFAT ILGAZ'ın Gençlik Parkı adlı şiirinde, son bölümündeki üçüncü dizeden sonra gelen: «Uysun adımların çağrısına gerçeklerin» dizesi de düşmüştür. Düzeltir özür dileriz.

«Memleketiniz Amerika'dan nefret ediyor mu? Ve siz, Amerikan uygarlığı hakkında ne düşünüyorsunuz?»

Bu gibi soruların, hem de bu tarzda sorulmasında bozuk, su katılmış Amerikanca bir abartma ve duygusallık kokuyor. Sırf «para kazanmak» amacı ile bir Avrupalının bu türlü soruları sorabileceğini düşünmüyorum. İlk sorunuza, ve aynı sebepten de diğerlerine, gelince, memleketimin 150 milyon vatandaşı adına konuşmaya hakkım yok. Çünkü onların ülkenize karşı tutumlarının ne olduğunu soruşturacak durumda değilim.

Siz kapitalistlerin kanlarını dolara çevirdiğiniz ülkelerde dahi — Filipinlerde, Güney Amerika Cumhuriyetlerinde, Çinde — hattâ A.B.D. deki on milyon renkli insan arasında bile halkı adına, «evet» benim memleketim, benim halkım Amerika'dan, bütün orada oturanlardan, milyarderleri kadar işçilerinden, beyazlar kadar renkli halktan nefret ediyor; onlar ülkenizin kadın ve çocuklarından, tarlala-

rından, ırmak ve ormanlarından, vahşi hayvanlarından ve kuşlarından, geçmişinden ve de geleceğinden, biliminden ve bilim adamlarından, muazzam teknik ilerlemelerinden, Edison'dan, Luther Burbank'tan, Edgar Allan Poe'dan, Walt Whitman'dan, Washington'dan, Lincoln'dan, Dreiser ve O'Neill'den, Sherwood Anderson'dan ve bütün yetenekli sanatçıların ve Jack London'un manevi babası o muazzam romantik Bret Harte'tan nefret ediyorlar. Onlar Thoreau ve Emerson'dan, Amerika Birleşik Devletlerini Amerika Birleşik Devletleri yapan her şeyden, orada yaşayan herkesten nefret ediyorlar, diyecek kadar haddini bilmeyecek tek bir akıllı adam bulamayacaksınız.

Umarım ki sorunuza bu denli çılgınca bir cevabı, beşeri varlıklara ve kültüre böylesine nefretle dolup taşan bir cevabı verecek bir budalayı aramıyorsunuz.

Bununla beraber, söylememe hacet yok ki, Amerikan uygarlığı dediğimiz şeye hiç de sempati yok, olamıyor

YAŞAMAK BOŞUNA
DEĞİL

Tekin SÖNMEZ

kahırla yoğrulmuş üniversiteli
işinden atılan arkasız adam
kızlığını on dolara satan Kore'li küçük
boyna tekmelenen zenci balıkcı
her tanyeri bir yeniye başlamaktır
bir yüreğin yanmasıdır her ışık
yiğitlik ister her dakika çağa yaklaşmak
dürbünlü tüfeklerle Boston'da delik deşik
Los Angeles'de iki adımdan
yeniden yeniden yeniden mihlanmak Boliviya'da toprağa
süpersonik jetlerle Saygon'da upuzun taramak

çocukluğunu mermi mermi sıkın
bir kan şeridinde kaskatı kuruyan gerilla
Paris'i kaldırıp çağına harmanlıyan öğrenci
temmuzun harında susayan Kemah'lı dadaş
pamuk tarlasında doğuran Çukurova'lı
her engebe bir toprağın mayasıdır
başaklanır sürenin şafağında sonsuza
başaklanır ve biçimlenir ovasında bileklerin
bunlar bunlar için ineceksin akrepili kuyulara
çıkamıyabilirsin

apansız vurulabilirsin bir bir bir daha
kiralık çakallar kesebilir kanoluluklarını
tek adımdan dağıtabilirler coğrafyasını beyninin
güçtür her dakika ölüme kafa tutmak
dayanmak ister yenileşmenin kavgasına
dayanmak gerek

Karaköy'de simit simit kovalanan
günbegün eksilen kızılderili
elini dişlide koparan çırak
okula alınmayan emekçi çocuğu
Puerto Rika'lı hamarat ırgat
anla bilincin bir güneş ışıını boyunca kestiğini
her bilinc zemherinin ortasında bir yalındır
şavkur ergitir karanlığı boylanır gerçeğe
sağacaksın beynine güneşin çeliğini
yüreğini sunacaksın soluk soluğa
bunu hiç istemiyenler var aramızda
bizi paslı bir yere götürüp götürüp kilitliyenler var
yaşamak kolay değil
yaşamak boşuna değil
yaşamak narlanmış demiri kan damlalarıyla sulayarak
yeni bir evren ve sizin için

«Seferberlikte» Türkiye'nin yenilişi ve Sömürgeleşmesi

T. Solu. Haftalık Gazete
Sayı-33 2 Temmuz 1968

Dr. Hikmet KIVILCIMLI

Birinci Emperyalist Evren Savaşında Türkiye trajedisinin vardığı sonuçları, Cumhuriyet Kurucularımız bir Raporda özetlediler. O Rapor'un ışığı altında, ilkin Savaşın iki acıklı sonucu üzerinde duruldu.

Emperyalizm canavarıyla yola çıkan geri ülkenin başına gelecek şeyler önce kendi gücünü yitirmek, yenilmek, sonra yabancı güce boyun eğmek, sömürgeleşmektir.

1. — SAVAŞ BİTMEDEN İMPARATORLUK BİTİYOR:

Atatürk'le İnönü'nün yazdıkları rapor, 1917 sonunda harbin yakın bitimini görmüyor:

«Askeri durumun umumi görünüşü, harbin yakın bir gelecekte sona ereceğine işaret vermemektedir.» (Rapor) diyor.

Harbi sırf «Askeri durum» gibi görünce başka türlü düşünülemez. Bu durumda Türkiye'nin gücü nedir? İnsanca 5 te birinden aşığıya düşüş:

«Ordu harbin başlangıç devirlerine nispetle fevkalâde zayıftır. Bir çok orduların mevcudu, lâzım olan miktardan beşte biri kadardır. Memlekette insan kaynakları, noksanı ikmale muktedir değildir.» (Rapor)

Öyleyse ne yapmalı? Askerlik bakımından iki şey: 1) Taarruzu bırakıp, müdafaada kalma- lı; 2) Türkiye dışına gönderilmiş askerleri memleketine çekmeli.

«Askeri siyasetimiz müdafaası siyaseti ve elimizde bulunan kuvvetleri ve bir tek neferi sonuna kadar saklamak siyaseti olmalıdır. Bu siyaset, memleketimiz haricinde bir tek Osmanlı neferi kalmasına mütehammil olamaz.» (Rapor).

Oysa çoktan iş isten geçmişti. Sırf askerlikçe dahi yapılacak hemen hiç bir şey kalmamıştı. Harp bitmemiş, hattâ daha uzayacak görünüyordu. Alman Emperyalizminin birinci Evren egemenliği bitmişti. Osmanlı İmparatorluğu bitmişti. Onu, yukarıki tedbirleri tek- lif eden Raporun kendisi şu iki sözle yeterce itiraf ediyordu:

1. Alman Emperyalizmi şimdilik olsun bitmişti:

«Müttefiklerimizin askeri darbeleri ile, düşmanlarımızı sulhe mecbur edebilecekleri artık mevzu bahis olmayıp, Almanlar stratejinin idaresini: «Geliniz, bizi mağlûpediniz.» esasına bağlamışlardır.»

2. — Osmanlı İmparatorlu temelli bitmiş- ti:

«Binaenaleyh harp devam ettiği halde, karşısında bulunduğumuz en büyük tehlike, her taraftan çürüyen Saltanat binasının bir gün DAHİLEN BİRDENBİRE ve HEPBİRDEN çökmesi ihtimalidir.»

Bütün Türkiye dışındaki Mehmetçikleri geri getirsel, hangi yarıya merhem olurdu. Taarruz çoktan kendiliğinden durmuştu. Müdafaaya değil, Türkiye savaşın başındaki duru- muna çekilse ne yapabiliriz? Mademki dünya, tümüyle EMPERYALİST DÜNYA idi: İttifak (Alman) Emperyalistinden yana olmamış da İtilâf (İngiliz — Amerikan — Fransız) Emperyalistlerinden yana olmuştu. Bu neyi değiştiri- rirdi? Geri Türkiye'nin ölümlerinden ölüm be- ğenmesi gibi, emperyalistlerden emperyalist beğenmesi kime yarardı?

Almandan kaçalım. «Fransız Muhabbi- (Düyunumumıye sevdalı) Cemal Paşa — Cavit Bey ekibinin dediğine gelelim. İngilizin başı çektiği İtilâf Emperyalistleri uğrunda ölü- necektir. Arabistan Petrolü ve Hindistan yolu Türkiye'ye bırakılır mıydı?

Gerçi Rapor'ların yazıldığı günler Dünya- mızda bir «ÜÇÜNCÜ YOL» açılmıştı. Sosyal İnkılap yolu. Ama, kimse onu anlamış değil- di. Sayın İnönü şöyle diyor:

«Rusya'da ihtilâl 1917 baharında başlamış- ti. Bütün dünya vaziyeti birden yeni bir man- zara gösterdi.» (İİ, 28)

Bu «MANZARA» yı, değil bizim askerler Rusya'daki «Sosyalist» ve «İhtilâli» kişiler bile henüz kavrayamamışlardı. İnönü'nün haklı olarak söylediği gibi:

«İhtilâl hükümetlerinin harp karşısında ve müttefikleriyle münasebetlerinde durum- larını yakından takip ediyorduk. Rus ihtilâl hükümetleri sür'atle Almanlara karşı harbe devam kararını ilân ettiler.» (Keza)

Onun için, Rusya'da Burjuva Demokratik İnkılabı en mantıklı sonucuna varıp, İnsanlığa Emperyalizm dışında yepyeni bir çığır açtığı zaman, Kumandanlarımız bunda sıfır numara askercil bir fırsattan başka anlam göremediler:

«Bolşevik ihtilâli ile dünyada ve bizde Bi- rinci Cihan Harbinin A S K E R İ vaziyeti başka bir şekil almıştı. Bizim Kafkasya Ordu- muz için ilerlemek vazifesi belirmiş ve bizim diğer cephelerimizde harp olayları bize çok nâmüsaî devam ederken, Kafkas cephesinde Kars ve havalisi Anavatana avdet etmiş ve ha- rekât daha ilerlere doğru gelişmişti.» (İİ,28)

Gaz ne kadar boş yer bulursa, o kadarını kaplar. Bundan ötürü gaza ne yaptığı sorula- maz. Gazlığını yapıyor. Askerler de öyledirler. Askerliklerini yaparlar. Ne yaptıkları sorula- maz. 1919 baharında Havza buluşmasına gel- ninceye değin, kumandanlarımız «ÜÇÜNCÜ YOL» üzerine askerlik dışı hiç bir şey düşü- nemediler. Düşünemezlerdi. Netekim, Havza- dan sonra da, gene yalnız askerlik yaptılar. Askercil Strateji ve Taktik dışına çıkamadılar. Askercil Zafer, sözde Emperyalizme karşı ol-

muştu. Emperyalizm herkesten önce zaferi kut- layınca, her şey olmamış döndü. Ve tereyağ- dan kıl çekerce bugüne dek (Amerikan üsleri- ne) dek sağ salım geldik.

O zaman, 1917 yılı ise, Genç Komutanla- rı kim dinlerdi? Padişahın üstünde Emperya- lizmin gözdeleri vardı. Alman Emperyalizmi, gözdelere TURAN adıyla bir casus — uzman — profesör'ün uyardığı ülküyü sağlam yut- turmuştu. Suriye'de Türk Ordusu bozulurken, dokunulmamış bir başka Türk Ordusu İran'dan Turana akmak için tutuşuyordu. Ulu Pa- şaların başlarında kavak yeli esiyordu:

«Bu devirde, bizim Büyük Karargâhla, Su- riye müdafaası arasında başlıca bir münakaşa ve ihtilâf konusu da, Azerbaycanda teşkil etti- ğimiz Ordu yüzünden çıkmıştır. Memleket mü- dafaasında büyük ihtiyaçlar açık dururken, Azerbaycan ordusuna memleketin insan malze- me ve her türlü kaynaklarının tahsis edilme- sinden Almanlar şikâyet ediyorlardı.» (İİ, Ata- türk'le)

Bu kertede, Alman Emperyalizmi bile art- ık kendi icat ettiği «TURAN» kar helvasını kendisi de beğenmiyordu. İngiliz, Suriye'den Anadolu'yu çevirirken Ulu Paşalarımız, hazır Moskof sallanırken Turan'ı zaptetmeye gidiyor- lardı. O «Gaziler» de, ihtilâlin boşluğunu gaz içtükleriyle böyle dolduracaklardı. Türkiye için bundan acıklı son olamazdı.

2. — TÜRKİYE BİR ALMAN SÖMÜRGESİ OLUYOR

Bu neden böyle olmuştur? Gerçi bugünkü gibi Türkiye dört yarımdan it dalanmış keçi misâli emperyalist üsleriyle sarılı değildi. A- ma, Türk Ordusu Emperyalist «Öğretici» lerin kontrolündeydi. Ordu mekanizması sömür- ge bir ülke, Emperyalist Cihan Savaşı macera- sına sürüklenmişti. Türkiye'yi savaşa sürükli- yen Emperyalist Zafer kazansa ne yapacaktı? Görünen köy kılavuz istemiyordu.

Alman Emperyalist horozu ölüyor: Gözü çöplükte kalyordu. Marn meydan muharebe- sinden beri düştüğü bataktan can çekişen Al- man Emperyalizmi bir yandan Rus ihtilâlini sömürme plânları kuruyor, öte yanda Türki- ye'nin sömürgeleştirilmesi için her türlü ha- zırlıkları içte açıklıkla uygulamaya çalışıyordu.

«Falkenhayn (Türkiye'nin Güney Cephesi Komutanı) geldiği günden beri aşiret reisleri- ne Alman mülazımları (teğmenleri) göndere- rek doğrudan doğruya temas hasil etmekte- dir ve:

«Araplar Türklere düşmandır. Biz Alman- lar bitaraf olduğumuzdan onları kazanabiliriz.» sözünü, bizzat bana, bir ordu kumandanına sarfetmiştir.

«Irak harekâtının mümkün olmadığını ken- disi daha ilk günden beri anlamıştır. Irak ha- rekâtını memleket yerleşmesi için vesile itti- haz etti. Hakikatte ideali, BÜTÜN ARABİS- TANI idaresine almak. Nitekim, plânın ikinc- i safhası başlamıştır. Irak hedefi tabiatıyla de- ğişince, Sina cephesinde bir taarruzu mevzuu bahis etti. İki ay sonra taarruz mu müdafa- a mı lâzım olduğunun şimdiden kestirilemeyece-

ği, herkes gibi onun nazarında da açıktı. Fa- kat bugünkü taarruz sözü bütün Suriye, yani Arabistanın, idaresi altına girmesi için bir ca- zip vesileden başka bir şey değildi.

«İki ay sonra ahval taarruza gayrimüsait olup bütün kuvvetlerle Filistinin müdafaası mümkün olursa, General Falkenhayn'ın cihana ve memleketimize karşı en büyük muvaffaki- yeti kazanmış şekilde görüneceğine şüphe yok- tur. Fakat bu halde memleket şartlarının ve hükümetin takviyesi şöyle dursun, memleket kâmilten bizim elimizden çıkarak bir Alman müstemlekesi haline girmiş olacaktır ve Ge- neral Falkenhayn bu maksat için bizim BOR- CUMUZ olan ALTINLARI ve ANADOLU- DAN GETİRDİĞİMİZ SON TÜRK KANLA- RINI KULLANMIŞ bulunacaktır.» (Rapor)

Genç Kumandanların ne denli saf ve siyasi tecrübesiz oldukları, bu raporu, Türki- ye'yi sömürge yapmak görevini bilerek bilmi- yerek üzerlerine almış bulunan iktidarlara göndermelerinden anlaşılıyor. Ne karşılık bek- lerlerdi? Sayın İnönü kısaca belirtiyor:

«Başkumandanlık görüşünü değiştirmede. Atatürk, Ordu Kumandanlığından İSTİFA ede- rek ayrıldı, İstanbul'a gitti. Bağdat'ı kurtarmak üzere Halep'te hazırlanan ordu Suriye'de kal- dı.» (İİ)

Ve bekledik. Mütareke olsun. İngiliz asker- leri İstanbul'a girsin. Yunan ordusu İzmir'i iş- gal etsin. Asker kaçığı dağı eşkiyası efeler, ku- vayı میلیی kuvvetler haline gelsinler. Ve ilh. ve ilh...

Emperyalistle yola çıkan Türkiye: Yeni- lirse (ki yenilmişti) «MUZZAM SALTANAT» çökecekti. Zafer kazanılrsa: «ALMAN MÜSTEMLEKESİ» olacaktı.

Neden bu hale düştük? «Ordu Kumandanı» Mustafa Kemal: Ata- türk oldu. Ebediyete geçti. «Kolordu Kumandanı» İsmet bey: İnönü oldu. Aramızda yaşı- yor. «NEDEN» in karşılığı verildi mi? Bilmi- yoruz. Arıyoruz. 1917 Eylülünü beslenen kaniyi 1968 Martında öğreniyoruz. Çok, hem de aşırının aşırısı ilginçtir o kani.

İki sözle özetlenemez. Bir kaç ayrıntısı ver- rilmelidir.

Bilgili Kumandanlar daha Savaş başlarken bir Emperyalistle yola çıkmanın, kurda koyun gibi teslim olmaktan başka bir anlam taşıma- dığını açıkça öğrenmişlerdir. Sayın İnönü anla- tıyor:

«Harbe girdiğimiz günlerin birinde, Büyük Karargâhta, benim gibi başka Erkanharp za- biterinin de bulunduğu bir sırada Bronzar Pa- şaya (Türkiye Orduları «Başkumandanlığının Erkanharbiye Reisi Bronzar Paşa idi, Büyük Karargâhtaki şubelerin bir çoğunu Alman su- bayları Müdür olarak idare ediyorlardı.» İİ) O Bronzar Paşaya sordum:

«Harb yapıyor, ne olacak, kazandınız ne olacaksınız? Bu kadar fedakârlığm karşılığı nedir?»

«Belçika, Belçika! diye cevap verdi. «Belçika ufaktır ama çok değerlidir.»

«İsrarla kendisine soruyordum: «Harpten sonra ne olacak?»

«Nihayet baklayı ağzımdan çıkardı: — «Türkiye!» dedi.

«Bunu, Türkiye'yi kazanacağız, mânasına söylediğini anladım. Fena halde çarpılmışım, ama, kendimi tuttum.»

«Evet, dedim, ne şekilde, nasıl olacak?»

«Beraber çalışacağız, cevabını verdi.»

«Harpten sonra beraber çalışacağımızı düşünmüyordunuz?»

«Bronzar Paşa niyetlerini daha çok açığı vuran bir cevap verdi ve dedi ki:

«Anlıyorum, düşünmüyorsunuz ama, kaç kişisiniz? Bu fikri devam ettirecek kaç kişisi- niz?»

«Varız kâfi derecede, dedim.» (İİ Hâtı- raları, 43)

Emperyalist «Müttefikimiz»: Zaferde düş- mamı «BELÇİKA'YI» nasıl yutacaksa, tıpkı öy- le silah arkadaşı «TÜRKİYE'Yİ» de yutacağını saklamıştı. Yalnız müslümanın dini değil, gâvurun dini de aşıkardı!

İsmet bey o zaman küçüçük bir Kurmay. Uluların Ulusu Paşalar ne düşünüler? Sadrazam Talât Paşa, Evren Savaşı bittikten sonra dahi hep şu temayı işledi: Cihan Harbi olmayacak, olsa da biz girmeyeceğiz, gir- sek de bağımız kalırız.

1 — «Bizim düşüncemiz bir Umumi Har- bin çıkmıyacağı idi.»

2 — «Göben zırlıhının Rus sahillerini bom- bardıman ettiği haberini aldık. Bu hâdiseden hiç birimiz daha önceden haberdar değildik. Bu hâdise harbi artık emrivakî haline getir- mişti.»

3 — Bir kere bu ittifaka (Alman Emper- yalizmi ile müttefikliğe) girmekle artık HER TÜRLÜ TEHLİKELERDEN KORUNMUŞ ola- cağımız merkezinde idi düşüncemiz. «Harbe girme kararı aleyhine rey vermiş olanlar, Al- manların nihai zaferinden şüphe ettikleri için aleyhte bulunmuşlardı. Yoksa, bütün Osmanlı- lar Türkiye'nin yenilmiyen bir Almanya ve Avusturya birliğinde, mevcudiyet ve İSTİK- LÂLİNİ muhafaza edeceğine kani idiler. Fa- kat, harbin 4 sene sürceğine ihtimal veril- memiştir.» (Talât Paşa Anıları)

Bu Paşalar, Genelkurmay Başkanı Bronzar Paşaya hiç mi konuşmamışlardı? Bir yığın «Erkanharp zabiter» ortasında geçen konuşma, oracıkta mı kalmış, hiç mi devlet başındakile- rin kulaklarına çitlatılmamıştı? Bir koca İm- paratorluk böylesine hafiften Emperyalizmin mihrabinda kurban edilmişti. Bugün başka türlü müyyüz dersiniz?

Belki de onun için, 1968 yılının 22 Mart günü sayın tecrübeliği herkesten aşırı olan İsmet İnönü Paşa «Hâtıralarını» şu satırlarla bitiriyor:

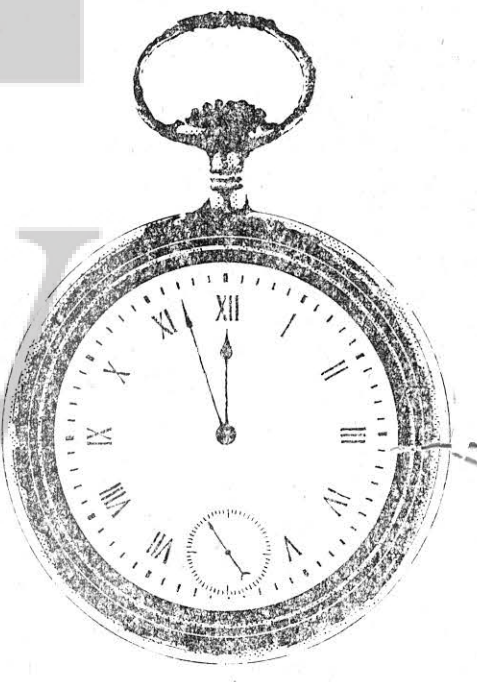
«Almanların Araplara karşı politikaları» bütünlükte başkaydı. Onlara hususî bir muame- le yapıyorlardı. Ve aslında harbi kazansalardı, yani Almanların istedikleri ölçüde kesin bir za- fer kazansaydılar, onlardan kurtuluş kolay ol- muyacaktı. Açıkça görünüyor ki, Türkiye'ye gitmek üzere gelmemişler.» (İİ, 45)

Bugün acep Amerikalılar «gitmek üzere- gelmiş olabilirler mi?

ODEON PLÂK ithiharla sunar
Hâdise yaratan plâk
AŞIK FERMANI
947 — AVRADINI
NE ARARSAN
İNSANDADIR.
T. S. 72

NÂZİM HİKMET ÜZERİNE
Zühtü BAYER
Nâzım Hikmet'in şiirlerinde
dünya görüşü olarak diyalek-
tik materyalizm. 3.— TL.
(Pul karşılığı gazetemizden
istenebilir) (T.S. 69)

öncü kitabevi
KARL MARX
Yazan : MAX BEER
Türkçesi : Şerif HULÜSİ — Muvaffak ŞEREF. Max BEER
dünya çapında büyük şöhreti olan bir tarihçi ve Sosyalizm Tarihi
alanında büyük bir otoritedir. Karl MARX hakkında derli toplu fi-
kir edinmek isteyenler için SUNDUĞUMUZ BU BÜYÜK ESER
GÜVENLE BAŞ VURULACAK BİR EL KİTABIDIR.
Kapak : BALABAN. Fiyatı 6 Lira.
ÖNCÜ KİTABEVİ: Babıâli Cad. No. 8. Cağaloğlu - İstanbul

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür
REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında
EN ETKİLİ VE EN İSRAPSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız
BASIN İLÂN KURUMU
Cağaloğlu, Türkocacı Cad. no. 1, kat. 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul
(Basın: 20032/70)

TÜRK SOLU — Haftalık Gazete ☆ Sahibi: Şerif Tekben ☆ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen ☆ İdare yeri Yazışma ve Abone Adresi: Babıâli Cad- desi No: 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 ☆ Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Meş- rutiyet Caddesi Altın Han No: 17 ☆ Dizgi ve baskı: Son Telgraf Matbaası, İstanbul, Telefon: 27 54 12 ☆ İstanbul dağıtımı: Fuat Büte.